

Valvira

Tillstånds- och tillsynsverket
för social- och hälsovården

Alkoholärenden i restaurangverksamheten

Anvisning 3/2017

Innehåll

Till läsaren	4
1. Serveringsverksamhet	5
1.1 Alkoholdryck	5
1.2 Inköp av drycker för servering.....	5
1.3 Alkoholbokföring och alkohollager	6
1.4 Avslutande av serveringsverksamhet.....	6
1.5 Serveringstider	7
1.6 Tillstånd till förlängning av serveringstid.....	7
1.7 Personal	9
1.8 Ansvarig föreståndare.....	10
1.9 Ordning på serveringsstället	12
1.10 Alkoholportioner vid servering.....	14
1.11 Servering på kredit och givande av kvitto.....	15
1.12 Serveringsområde och ändringar i det	16
1.12.1 Plan över serveringsområdets avgränsning.....	17
1.12.2 Ändringar i serveringsområdet.....	18
1.13 Köksalkohol	19
1.14 Mått som används vid servering	20
1.15 Kommersiell import av alkohol för servering.....	21
1.16 Insamling av data och rapporteringsskyldighet	21
2. Reklam för alkoholdrycker i restaurangen	22
2.1. Allmänna principer	22
2.2 Alkoholdryckers prissättning och prisinformation.....	22
2.2.1 Prissättning.....	23
2.2.2 Annonsering av extra priser på alkoholdrycker.....	24
2.3 Otillbörliga säljfrämjande åtgärder	24
2.4 Lotterier och publiktävlingar	26
2.5 Produkter som ges på köpet och kombinerade erbjudanden	26
2.6 Stamkundstillställningar	27
2.7 Produktpresentationer	28
2.8 Reklam för starka alkoholdrycker	28
2.9 Reklam för alkoholdrycker på en allmän plats.....	30
2.10 Användning av innehåll som produceras av konsumenter och tillhandahållande av reklam för distribution av konsumenter i datanätstjänster	30
3. Övervakning och sanktioner.....	32
3.1 Egenkontroll.....	32
3.2 Myndighetsövervakning	32
3.3 Sanktioner för brott mot serveringsbestämmelserna	33
3.4 Sanktioner för brott mot reklamstadgandena i alkohollagen.....	34
4. Beviljande av serveringstillstånd	35
4.1 Serveringstillstånd för viss tid.....	35
4.2 Tillfälligt serveringstillstånd	36
4.3 Ansökan om serveringstillstånd	37
4.4 Under bildning varande bolag och övriga samfund	38
4.5 Serveringstillstånd för högst 4,7 procentiga genom jäsnings framställda alkoholdrycker	38
4.6 Serveringstillstånd för alkoholdrycker över 4,7 volymprocent.....	38
4.7 Grunder för beviljandet av tillstånd.....	39
4.8 Krav som gäller sökanden	40
4.9 Återtagande av ansökan	41

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

4.10	Ändringar i bolagets ägar- och förvaltningsförhållanden.....	41
4.11	Namnändringar.....	41
4.12	Ägarbyten och byte till ny affärslokal.....	41
4.13	Behandlingstider.....	41
5.	Tillstånds- och tillsynsavgifter	42

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

Till läsaren

Denna anvisning behandlar, som namnet föranleder, ämnen som är centrala inom serveringsverksamheten, den tar upp aktuell lagstiftning och andra anvisningar. Anvisningen är avsedd att användas av tillståndssökanden, tillståndshavare, anställda, studerande samt andra som är intresserade av ämnet.

Enligt 41 § i alkohollagen (1143/1994; AL) och 1 a § i förordningen om alkoholdrycker och sprit (1344/1994; AF) ankommer det på Valvira att i egenskap av centralt ämbetsverk styra och utveckla regionförvaltningsverkens tillståndsförvaltning och övervakning, producera informations- och kommunikationstjänster för alkoholförvaltningen samt att i hela landet övervaka detaljhandel med och servering av alkoholdrycker samt reklam och annan säljfrämjande verksamhet för alkoholdrycker.

Anvisningens mål är att främja alkohollagens allmänna syfte. I anvisningen har man särskilt önskat understryka betydelsen av ett serveringsställes egenkontroll för förebyggande av överträdelser och störningar.

I uppdateringen av anvisningen har avsnittet om portioner av alkoholdrycker bearbetats till att motsvara de arrangemang som Valvira har godkänt bl.a. för användning av gemensamma serveringskärl vid servering. Därtill har vissa tekniska uppdateringar och preciseringar införts.

Landskapet Åland har genom landskapslagen stadgat om undantag från vissa bestämmelser och anvisningen kan därför inte till alla delar tillämpas på Åland.

Information och anvisningar angående servering av alkoholdrycker finns på Valviras och regionförvaltningsverkens webbplatser www.valvira.fi eller www.rfv.fi.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

1. Serveringsverksamhet

1.1 Alkoholdryck

Med alkoholdryck, som inte får serveras utan myndighets tillstånd, avses dryck som är avsedd att förtäras, och som innehåller över 2,8 volymprocent men högst 80 volymprocent etylalkohol. Med en svag alkoholdryck avses en alkoholdryck, som innehåller högst 22 volymprocent etylalkohol, och med en stark alkoholdryck avses en alkoholdryck som innehåller mer än 22 volymprocent etylalkohol (AL 3 §). Med genom jäsnings tillverkade alkoholdrycker som innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol avses bland annat s.k. mellanöl, cider, long drink eller lätta vindrycker.

1.2 Inköp av drycker för servering

På ett serveringsställe är det endast tillåtet att servera och förtära alkoholdrycker som lagligen levererats till stället. Lagliga alkoholdrycker köps från alkoholbolaget, tillverkare av alkoholdrycker som innehar tillstånd för detta och partiförsäljare. Tillståndshavaren kan också importera alkoholdrycker för servering i enlighet med 8 § alkohollagen, såsom senare beskrivs i avsnitt 1.15. Om annan alkoholdryck än lagligt levererad dryck serveras på serveringsstället eller i anslutning till detta kan tillståndshavaren eller en person som är anställd vid serveringsstället bestraffas för otillåten försäljning av alkoholhaltiga ämnen (strafflagens (39/1889) 50 a kapitel).

Alkoholdryckerna skall alltid köpas med ifrågavarande serveringsställes tillståndsnummer. Tillståndshavaren får inte med sitt tillståndsnummer köpa alkoholdrycker för tillställningar som ordnas på annan plats än på serveringsstället.

Ifall en företagare har såväl detaljhandels- som serveringstillstånd, eller innehar flera serveringstillstånd, skall inköp och lager på vart och ett ställes tillstånd hållas klart i sär. Lageröverföringar mellan verksamma serveringsställen är inte tillåtna.

Det är alltid förbjudet att servera och förtära en kunds egna alkoholdrycker på ett serveringsställe. Ifall man i en restaurang ordnar en privat tillställning, t.ex. ett bröllop, är det inte tillåtet att som bröllopskål förtära champagne som kunden hämtat från utlandet, utan uteslutande alkoholdrycker som lagligt skaffats till serveringsstället.

Lagen begränsar förtärandet av egna alkoholdrycker också i sådana utrymmen, som inte har serveringstillstånd. Enligt lag är det förbjudet att förtära alkoholdrycker i förplägnadsrörelser och på andra ställen, där allmänheten mot betalning får mat och förfriskningar (AL 58 §). På slutna tillställningar som ordnas i andra allmänna lokaler är det tillåtet att förtära alkohol, om tillställningens arrangör har gjort en anmälan om saken till polisen (AL 59 §).

På cateringtillställningar som ordnas i kundens egna utrymmen eller i andra utrymmen, som inte är serveringsområde eller förplägnadsrörelse, skall man i anskaffning och servering av alkoholdrycker beakta alkohollagens stadganden om förmedling av alkoholdrycker. Förmedling av alko-

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

holdrycker mot arvode är enligt alkohollagens 31 § förbjuden. Straffstadgandena som gäller olovlig försäljning och förmedling finns i strafflagens 50a kapitel.

Ett cateringföretag kan inte skaffa alkoholdrycker för kundens räkning så att företaget debiterar för själva hämtandet och serveringen av alkoholdryckerna. I allmänhet uppstår inga problem om den som ordnar tillställningen själv skaffar alkoholdryckerna och cateringföretaget serverar dryckerna i samband med den övriga serveringen. Cateringföretaget kan i sådana fall debitera för personalanvändningen, t.ex. per timme.

Ifall ett cateringföretag har en lokal där företaget regelbundet ordnar avgiftsbelagda fest- och cateringtillställningar, är det fråga om en förplägnadsrörelse där servering av alkoholdrycker kräver ett serveringstillstånd.

1.3 Alkoholbokföring och alkohollager

Tillståndsinnehavaren ska registrera försäljningen kontovis så att försäljningsuppgifterna fås för kvartalsrapporten i fråga om försäljningen av öl, andra alkoholdrycker och livsmedel.

Vid eventuell inspektion i rörelsen skall serveringstillståndets innehavare med verifikat kunna visa myndigheterna att alkohollagret är anskaffat på lagligt sätt.

Andra alkoholdrycker än sådana som anskaffats med tillståndsnumret får inte förvaras i restaurangens serveringsutrymmen. Kundernas egna alkoholdrycker som lämnats för förvaring skall hållas skilda från serveringsdryckerna, t.ex. i klädförvaringen eller i motsvarande utrymme.

1.4 Avslutande av serveringsverksamhet

När en rörelses verksamhet avslutas eller när den övergår till en annan ägare får alkoholdryckslagret överlåtas enligt de villkor och begränsningar som uppställs av den myndighet som beviljar tillståndet (AF 28 §). Drycker som anskaffats för servering får inte tas i personligt bruk då affärsverksamheten avslutas. Alkohollagret skall överföras till den nya ägaren eller till ett annat serveringsställe eller returneras till partiförsäljaren. Överlåtelsepriset kan avtalas mellan köpare och säljare.

Vid överlåtelse av ett alkoholdryckslager till en ny ägare eller till ett annat försäljningsställe skall en detaljerad inventering av lagret utföras och ett överlåtelседokument upprättas. Dessa dokument skall förvaras på serveringsstället och kunna uppvisas för tillståndsmyndigheten. Köparen skall rapportera överlåtelser till tillståndsmyndigheten.

Tillståndsmyndigheten skall skriftligen underrättas om serveringsverksamhetens upphörande eller förändringar i serveringsställets besittningsförhållanden senast två veckor efter att förändringarna har skett.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

1.5 Serveringstider

En förplägnadsrörelse får öppnas tidigast klockan 05.00 och den får hållas öppen till klockan 02.00. Om alkoholdrycker serveras i en förplägnadsrörelse och det har bestämts att serveringen av alkoholdrycker på serveringsstället eller i en avdelning av det skall upphöra tidigare än klockan 1.30, skall serveringsstället eller dess avdelning stängas senast en halv timme efter serveringstidens slut (L om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006); 3 § 1 mom.).

Ett serveringsställe får hållas öppet mellan klockan 02.00 och 04.00 om serveringstiden för serveringsstället i enlighet med särskilda bestämmelser har förlängts efter klockan 1.30. Serveringsstället skall då stängas senast en halv timme efter serveringstidens slut (L om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet 3 § 2 mom.).

Nya kunder får tas emot i förplägnadsrörelsen senast en halv timme före den föreskrivna stängningstiden (L om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet 3 § 3 mom.).

Om förplägnadsstället på basen av skriftlig anmälan till polisen är öppet också mellan klockan 02.00 och 05.00, får alkoholdrycker inte serveras eller förtäras under denna tid (L om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet 4 § 1 mom.). Ett serveringsställe kan hålla öppet som nattkafé mellan klockan två och klockan fem endast under förutsättning att serveringen av alkoholdrycker upphör senaste klockan halv två. Klockan två kan serveringsställets verksamhetsidé ändras och få en karaktär av nattkafé, och tillståndsinnehavaren kan göra en anmälan till polisen om öppethållning mellan klockan två och klockan fem. Om serveringsstället har beviljats förlängd serveringstid efter klockan halv två, kan bestämmelser om öppet-hållningstider som gäller för nattkafé inte tillämpas på serveringsstället.

Serveringen av alkoholdrycker får inledas klockan 09.00. Serveringen skall avslutas när serveringsstället stängs, dock senast klockan 1.30 om inte serveringstiden beviljats förlängning. Om serveringsstället stängs efter klockan 24.00, skall serveringen avslutas senast en halv timme före serveringsställets stängningstid (AF 23 §).

Efter stängning får kunderna inte längre vistas på serveringsområdet, och alkoholdrycker får inte längre förtäras i förplägnadsrörelsen. Det är också förbjudet att ordna privata tillställningar efter stadgad stängningstid och inte heller personalen får dricka alkohol på restaurangen efter stängningen.

1.6 Tillstånd till förlängning av serveringstid

Enligt alkoholförordningens 23 § är serveringstiden enligt huvudregeln 09.00–01.30. På ansökan kan tillstånd beviljas för att förlänga serveringstiden på morgonen och efter klockan 01.30. Tillstånd kan inte beviljas för att inleda serveringen tidigare än klockan 5. Tillstånd kan beviljas för att fortsätta serveringen till klockan 02.30 eller klockan 03.30.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

Tillstånd till förlängning av serveringstillstånd beviljas av regionförvaltningsverket. Förlängd serveringstid skall anhållas med en för ändamålet uppgjord blankett som fås hos regionförvaltningsverket eller www.yrityssuomi.fi. Om sökanden har ett i kraft varande tillstånd, kan ansökan även göras elektroniskt. Ansökan finns på adressen www.valvira.fi.

Det är skäl att lämna in ansökan ca en månad före det i ansökan uppgivna datumet för förlängningstidens ibruktagande. Ansökan skall motiveras och ifyllas noggrant. Ärendets behandling fördröjs ofta pga. bristfälligt uppgjorda ansökningar.

Närmare bestämmelser om beviljandet av tillstånd till förlängning av serveringstiden finns i statsrådet förordning (1208/2002). Följande paragrafhänvisningar berör denna förordning.

Tillstånd till förlängning av serveringstiden kan beviljas endast av särskilda skäl. Tillstånd kan beviljas endast om serveringsstället är så beläget, att förlängningen av serveringstiden inte kan antas åsamka dem som bor i närheten olägenhet eller störning.

Om tillståndsmyndigheten anser det vara nödvändigt för förverkligande av syftet med alkohollagen kan tillstånd förvägras eller beviljas så att det tidsmässigt eller till sin omfattning avviker från ansökan. Tillstånd kan förvägras och beviljade tillstånd dras in, ifall att det på serveringsstället förekommit allvarliga förseelser i serveringen, återkommande ordningsstörningar eller verksamhet i strid med god sed (4 §).

Tillstånd till servering före klockan 09.00 kan beviljas endast av särskilda med turismen sammanhängande skäl, en särskild tillställning eller ett särskilt evenemang förutsätter det (5 § 1 mom.).

Särskilda skäl till servering av alkoholdrycker efter klockan halv två kan i enlighet med nämnda författning anses vara:

- 1) serveringsställets verksamhetsidé, som på grund av ett högklassigt underhållningsprogram eller någon annan jämförbar orsak förutsätter förlängd serverings tid och att
- 2) det på serveringsstället ordnas en särskild tillställning eller ett särskilt evenemang av en karaktär som förutsätter förlängd serveringstid.

Tillstånd att servera alkoholdrycker till klockan halv fyra kan i första hand beviljas ett serveringsställe som uteslutande håller kvälls- eller nattöppet, om

- 1) serveringsstället fungerar i anslutning till ett högklassigt hotell; eller
- 2) serveringsstället i fråga om sin utrustnings- och servicestandard är en särskilt högklassig underhållningsrestaurang (5 § 2 och 3 mom.).

Tillstånd kan beviljas för alla veckodagar eller en del av veckans dagar. Tillståndet kan gälla hela rörelsen eller någon annan uttryckligen angiven del av den (6 § 2 mom.).

Ett serveringsställe som har beviljats tillstånd att någon veckodag servera alkoholdrycker efter klockan halv två, får natten före självständighetsda-

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

gen, nyårsdagen, första maj och midsommardagen servera till klockan halv fyra, om inte tillståndsmyndigheten föreskriver annat (7 §).

Tillstånd kan beviljas för högst två år. För särskilda tillställningar och evenemang kan tillstånd beviljas endast tillfälligt, dock högst för en månad (8 §).

Tillståndsmyndigheten begär ett utlåtande om ansökan av polisen. Ett hinder för tillståndets beviljande kan vara t.ex. polisens utlåtande om tidigare störningar i ordningen. Också polisens uppfattning om affärsverksamhetens natur beaktas då ansökningar om förlängd serveringstid behandlas (STTV:s anvisning Dnr 608/43/06).

Övergången till sommar- och vintertid påverkar verksamheten i restauranger som beviljats tillstånd till förlängd serveringstid till klockan 03.30. Vid övergången till sommartid skall serveringen avslutas klockan 02.30 därför att klockan ställs framåt med en timme från klockan 03.00 till klockan 04.00. Serveringsstället skall alltså stängas enligt klockan. Den timme som förloras kan, om man så vill, tas igen i samband med övergången till vintertid då serveringen avslutas klockan 03.30 först i det skede då klockan ställts en timme bakåt från klockan 04.00 till klockan 03.00.

1.7 Personal

På serveringsstället ska finnas en så stor personal som med beaktande av verksamhetens omfattning och art behövs för att övervakningen ska vara effektiv och ordningen upprätthållas (AlkoL 21 c § 2 mom.). Bland annat av denna orsak får personalen i arbetet inte vara under påverkan av rusmedel. En plan angående personalens antal och uppgifter skall läggas fram för tillståndsmyndigheten (AL 21 c § 2 mom.). En blankett som avser personalplanen fås från regionförvaltningsverket eller www.yrityssuomi.fi.

Personalplanen är ett dokument som skall förvaras på serveringsstället och som skall hållas aktuell beaktande personbyten och andra personaländringar. På serveringsstället skall alltid finnas en arbetsskiftsförteckning som motsvarar uppgifterna i personalplanen.

En person som inte har fyllt 18 år får inte servera alkoholdrycker, om han inte skaffat sig tillräcklig yrkesutbildning (AF 27 § 1 mom.). En ung person som i en läroinrättning i branschen, t.ex. i hotell- och restaurangskola, avlagt examen vars läroplan innehåller skolning i servering och praktisk övning, anses ha den utbildning som avses i alkoholförordningen.

En studerande som har fyllt 16 år kan anlitas för servering av alkoholdrycker enligt undervisningsprogrammet enbart under ledning av en utbildare eller handledare som fyllt 20 år och som har fått behörig utbildning (AF 27 § 2 mom.). Den servering enligt undervisningsprogrammet som avses i stadgandet sker under praktikperioden antingen i läroanstaltens restaurang eller på arbetsplatser under tillsyn och ledning av en utbildare eller handledare på arbetsplatsen. Exempelvis en 17-åring som nyligen påbörjat sina studier i en läroanstalt i branschen har inte en allmän kompetens för servering av alkoholdrycker.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

1.8 Ansvarig föreståndare

Serveringsstället skall ha en av serveringstillståndets innehavare utsedd ansvarig föreståndare och ett tillräckligt antal ställföreträdare för denna. Den ansvarige föreståndaren och ställföreträdarna skall vara lämpliga för uppgiften och genom utbildning eller erfarenhet ha förvärvat tillräcklig yrkesskicklighet. Den ansvarige föreståndaren och ställföreträdarna skall tillsammans med innehavaren av serveringstillståndet se till att alkohollen iaktas på serveringsstället (AL 21 b § 1 mom.).

Olämplig för uppgiften som ansvarig föreståndare och dennes ställföreträdare är den som på grund av rusmedelsmissbruk eller tidigare förseelser eller försummelser uppenbart inte kan sköta sina uppgifter (AL 21 b § 2 mom.).

Genom utbildning förvärvat tillräcklig yrkesskicklighet förutsätter minst ett års heltidsstudier inom restaurangbranschen, om undervisningsprogrammet innehåller undervisning och praktik i servering av alkoholdrycker. Genom erfarenhet förvärvat tillräcklig yrkesskicklighet förutsätter minst två års heltidsarbete med servering av alkoholdrycker samt ett av en restaurangläroanstalt utfärdat intyg över förtrogenhet med bestämmelserna om servering av alkoholdrycker (AL 21 b § 3 mom.).

Ett års studier anses att betyda ett läsårs studier, dvs. studier av nio månader. Med praktik som ingår i undervisningsprogrammet avses minst en månads praktik i serveringsuppgifter.

I fråga om ett serveringsställe där det serveras enbart genom jäsning tillverkade alkoholdrycker som innehåller högst 4,7 volymprocent etylalkohol kan tillräcklig yrkesskicklighet med avvikelse från 3 mom. konstateras genom ett av en restaurangläroanstalt utfärdat intyg över förtrogenhet med bestämmelserna om servering av alkoholdrycker (AF 21 b § 4 mom.). Detta intyg kallas allmänt för alkohol- eller serveringspass.

Om det ovan avsedda undervisningsprogrammet och det av en restaurangläroanstalt utfärdade intyget föreskrivs närmare genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet om de yrkesmässiga förutsättningar som gäller ansvariga föreståndare för serveringsställen för alkoholdrycker samt dessas ställföreträdare (1371/2002).

Tillståndshavarens beslut om ansvarig föreståndare och dennes ställföreträdare skall finnas framlagt på serveringsstället. Om ställföreträdarna är flera till antalet skall den inbördes ställföreträdarordningen mellan dem framgå av beslutet. Den ansvarige föreståndarens och dennes ställföreträdarens genom utbildning eller erfarenhet förvärvade yrkesskicklighet skall på begäran av tillståndsmyndigheten kunna utredas på serveringsstället (AF 27a §). För att detta skall kunna redas ut, förutsätter det att de dokument som påvisar den ansvarige föreståndarens behörighet, såsom examens- och arbetsintyg, studieprestationer och serveringspass, finns i serveringsstället för myndigheternas påseende.

Från beslutet om ansvarig föreståndare ska tydligt framgå vem som är ansvarig föreståndare, ordningen bland ställföreträdarna samt personernas

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

identifikationsuppgifter (födelseid). I många restauranger antecknas ansvarsordningen också i arbetslistorna. Ställföreträdarordningen är nödvändig för den möjliga situationen att den ansvariga föreståndare som antecknats i arbetslistan blir tvungen att lämna serveringsstället eller annars får förhinder. Då ordningen mellan ställföreträdarna finns tydligt utmärkt, underlättar detta arbetet särskilt i större serveringsställen, då det är lätt att konstatera vem som är följande i tur. Vid behov kan den ställföreträdare som är följande i tur kallas att komma till arbetsplatsen.

Ansvariga föreståndarens uppgift att övervaka att alkohollagens bestämmelser följs på serveringsstället förutsätter att denne är närvarande vid serveringsstället alltid när alkoholdrycker enligt serveringstillståndet eller bestämmelserna får serveras på serveringsstället. Ett arrangemang där ansvariga föreståndaren t.ex. kan kallas till serveringsstället från sin närbelägna bostad kan inte anses vara i enlighet med bestämmelserna.

Ett ställe som har serveringstillstånd kan också vara öppet under tider då det med stöd av serveringstillståndet, bestämmelserna eller giltighetsvillkoren för tillståndet inte är tillåtet att servera alkoholdrycker (t.ex. trafikstationer). Under dessa tider är det inte nödvändigt att den ansvarige föreståndaren eller dennes ställföreträdare är på plats. Den ansvarige föreståndaren eller dennes ställföreträdare ska ändå alltid försäkra sig om att de serverade dryckerna förtärs på det sätt som bestämmelserna förutsätter och att förtäring av och tillgången till alkoholdrycker är förhindrad efter att serveringstiden tagit slut.

Avsikten med arrangemanget med ansvarig föreståndare är att säkra en tillräcklig egenkontroll vid serveringsstället, som är av central betydelse för att förebygga överträdelser och ordningsstörningar. Tillståndshavaren skall se till att arbetspassets ansvariga föreståndare har förutsättningar att effektivt övervaka alla serveringsutrymmen.

Förutsättningarna för effektiv övervakning saknas och övervakningen anses försummad, om tillståndshavaren som ansvarig föreståndare för arbetspasset utser en anställd som helt är bunden vid hotellets reception, köket eller arbetet i en viss avdelning. Tillståndshavaren skall beakta de särskilda omständigheterna i serveringsstället i ordnandet av övervakningen. Det kan finnas orsak att utse en egen ansvarig föreståndare för de olika avdelningarna i restaurangen.

Betydelsen av den ansvarige föreståndarens och ställföreträdarens ansvar betonas av att såväl tillståndshavaren som den ansvarige föreståndaren kan straffas ifall de lamslår sin övervakningsskyldighet. Det har i alkohollagen stadgats som straffbart att den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet i egenskap av innehavare av ett serveringstillstånd eller ansvarig föreståndare för ett serveringsställe eller ställföreträdare för denne bryter mot de skyldigheter som enligt 23 § gäller övervakandet av ordningen på serveringsställen. Tillståndsinnehavaren eller den ansvarige föreståndaren kan dömas till böter för alkoholförseelse (AL 50 a § 5 mom.). Den ansvarige föreståndaren och dennes ställföreträdare kan även förlora sin rättighet att fungera som ansvarig föreståndare ifall de bryter mot bestämmelserna.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

Det är skäl att understryka att övervakningen på serveringsstället inte enbart skall vara den ansvariga föreståndarens uppgift och ansvar. Varje anställd skall för sin egen del känna till stadgandena och bestämmelserna om serveringen och följa dem i gott samförstånd med den övriga personalen. Att skapa och upprätthålla en sådan attityd är en hederssak för en tillståndshavare och ansvarig föreståndare som behärskar sitt yrke.

Noggrannare uppgifter om systemet med ansvarig föreståndare fås från den anvisning som Valvira gett 25.5.2012 "Anvisning om den ansvarige föreståndaren och dennes ställföreträdare" (anvisning nr. 12/2012). Anvisningen fås från Valvira's Internetsidor www.valvira.fi och på samma sidor finns även en förteckning över läroanstalter som ordnar kurser och prov på de bestämmelser som gäller inom servering av alkohol. Förteckningen uppdateras på basen av de anmälningar som läroanstalterna gör till Valvira.

1.9 Ordning på serveringsstället

Berusade skall vägras tillträde till serveringsstället. Om en kund uppträder störande eller uppenbart är berusad skall han avlägsnas från serveringsstället (AL 23 § 1 mom.).

Alkohol drycker får enligt AL 24 § 1 mom. inte serveras:

- 1) till den som inte har fyllt 18 år;
- 2) till den som uppträder störande eller uppenbart är berusad; eller om
- 3) det finns anledning att befara alkoholmissbruk

Ej heller sådan dryck som innehåller minst 1,2 och högst 2,8 volymprocent etylalkohol får serveras till person som inte har fyllt 18 år (AL 24 § 2 mom.).

Den som köper alkohol drycker är skyldig att på begäran styrka sin identitet för kontroll att han uppnått myndig ålder (AF 26 §).

Servering till minderåriga som beror på bristfällig övervakning är en allvarlig överträdelse som enligt gällande praxis redan första gången leder till att serveringstillståndet återkallas för viss tid. En begränsad kontrollering av identitetsbevis bland klienterna får dock inte basera sig på diskriminerande praxis till exempel enligt etniskt ursprung. Lagen överträds alltid då alkohol dryck serveras åt minderåriga, också om det är fråga om en ung person som verkar se myndig ut.

Det är alltid bra att kontrollera unga kunders ålder om man inte med säkerhet vet att en person fyllt 18 år. Åldern skall utredas noggrant med hjälp av identitetsbevis som myndighet utfärdat. Fotografiet på beviset skall motsvara den person som uppvisar beviset och det ska gå att känna igen personen. Vid ålderskontroll godkänns ett gällande id-kort, pass eller körkort. Utländska pass och körkort duger även som intyg, om de ser ut att vara svåra att förfalska och om de redogör för personens ålder. Däremot kan man inte bevisa sin ålder med ett FPA-kort, studiekort eller ett militärpass. Personalen ska granska om kunden är äldre än 18 år och om fotografiet på handlingen föreställer kunden.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

Det är inte förbjudet för minderåriga att vistas i en restaurang. Det är dock på tillståndshavarens och personalens ansvar att övervaka att minderåriga på serveringsstället inte kan dricka alkohol som t.ex. någon annan kund har förmedlat. I sådana fall likställs den bristande övervakningen med servering till minderårig.

Det är en allvarlig förseelse om en minderårig på grund av bristfällig övervakning serverats alkohol (se föregående stycke) och enligt etablerad sanktioneringspraxis är följden redan första gången för en sådan förseelse återkallande av tillståndet för viss tid.

Det är alltid fråga om ett lagbrott då man serverar alkohol åt en minderårig, även om den minderåriga i fråga skulle verka myndig.

En berusad har starkt nedsatt omdömesförmåga. Han är av den orsaken oberäknelig och hans följande handling kan inte förutses. En berusad förorsakar lätt en störningssituation t.ex. då han tagit en alkoholportion som tillhör någon annan kund.

Till kännetecknen för en uppenbart berusad person hör bland annat följande:

- personen har svårigheter att fästa blicken eller personen har glasartad blick
- personen uppför sig störande, är högljudd och är överdrivet självsäker
- personen har svårt att begripa saker och förstå vad andra säger
- personens rörelser är osäkra och klumpiga, han har svårt att få grepp om föremål och reflexerna är långsamma
- han spiller ut sin dryck och har svårt att föra glaset till munnen
- personen vacklar eller ramlar omkull utan stöd
- personens tal är sluddrigt och inte längre begripligt
- personen är förvirrad eller har svårt att kontrollera sina känslor
- personen nickar till, slumrar lätt till eller har slocknat/sover
- personen mår illa.

Kännetecknen för en uppenbart berusad person bedöms alltid från fall till fall. Vid bedömning av berusning måste man beakta att de kännetecken som tyder på berusning kan bero på en sjukdom eller ett handikapp. Tillämpningen av kännetecknen får inte leda till diskriminering på grund av sjukdom eller handikapp.

För att förhindra olägenheter och störningar skall den berusade genast avlägsnas från serveringsstället då hans berusning syns på ett uppenbart sätt. Avlägsnandet skall ske finkänsligt men beslutsamt. Om kunden är kraftigt berusad skall serveringsstället se till att han tryggt kommer t.ex. till sin bostad.

Vid sådana tillfällen kan kundtryggheten kräva att man vänder sig till polisen för hjälp. Om straff för utsättande stadgas i strafflagen (strafflagen (39/1889) 21:14 §).

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

Enligt 5 § lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet har verksamhetsutövaren och rörelsens personal rätt att vägra en person tillträde till rörelsen, om det finns grundad anledning till detta av skäl som hänför sig till upprätthållandet av ordningen eller rörelsens verksamhetsidé. Urvalet av kunder på basis av verksamhetsidé kan ske genom att ställa krav som hänför sig till åldersgränser och klädsel. Kundernas urvalskriterier får inte vara diskriminerande. Om förbud mot diskriminering stadgas i 6 § lagen om likabehandling (1325/2014). Ingen får diskrimineras på grund av t.ex. nationellt ursprung, språk, religion, åsikt, hälsotillstånd, funktionshinder, sexuell inriktning eller annan orsak som gäller personen.

1.10 Alkoholportioner vid servering

Serveringsstället skall ha ett tillräckligt sortiment av svaga alkoholdrycker samt alkoholfria drycker till skäliga priser (AL 25 §).

Av alkoholdrycker får endast serveras en portion åt gången (basportion). I samband med måltider får flera alkoholdrycker serveras samtidigt. Sällskap får serveras alkoholdrycker flaskvis eller i andra försäljningsförpackningar (AF 24 § 1 mom.).

Basportionen för starka alkoholdrycker är 4 centiliter, men de skall även serveras i portioner om 2 centiliter. I hotellrummens minibarer kan basportionen vara 5 centiliter, om den dryck som serveras har förpackats i en miniatyrflaska av denna storlek (AF 24 § 2 mom.).

Basportionen för svaga alkoholdrycker är 8 centiliter, men de skall även serveras i portioner om 4 centiliter (AF 24 § 3 mom.).

Alkoholdryck som framställts enbart genom jäsning (t.ex. öl eller vin) eller vars alkoholhalt är högst 5,5 volymprocent får serveras glas- och flaskvis eller i andra försäljningsförpackningar. Den största tillåtna engångsportionen är högst en liter per kund (AF 24 § 4 mom.).

Vid servering av drinkar som blandas av flera alkoholdrycker (cocktails) får den sammanlagda mängden alkohol inte överstiga den mängd som finns i 4 centiliter stark alkoholdryck (AF 24 § 5 mom.). I drinkar där man till en alkoholdryck som tillverkats genom jäsning blandar en annan alkoholdryck, får enligt ett beslut som fattats på basis av alkoholförordningen tilläggas högst 2 cl stark alkoholdryck eller 4 cl svag alkoholdryck.

Då man uppskattar om alkoholmängden i en drink motsvarar 4 cl stark alkoholdryck kan man utgå från att 2 cl svag alkoholdryck (t.ex. likör högst 22 vol-% eller starkvin) motsvarar 1 cl stark alkoholdryck.

Valvira kan bevilja undantag från bestämmelserna om portionsstorlek (AF 24 § 6 mom.). Restaurangen kan söka undantagstillstånd t.ex. för en speciell cocktail, som är något större än vanligt.

Servering i hela flaskor kan vara ändamålsenligt till exempel vid privata tillställningar med stort deltagarantal. Personalen serverar i detta fall alkoholdryck i kundernas glas med ögonmått i basportioner som motsvarar den aktuella drycken. Alkoholdryckerna faktureras tillställningens arrangör

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

enligt priset för flaskvis servering. Inställningen till servering av starka alkoholdrycker i hela flaskor till små sällskap (2-4 personer) bör vara ytterst restriktiv. Vid servering av alkoholdrycker i hela flaskor skall personalen beakta serveringsställets nivå, verksamhetsidén, kunderna och tidpunkten samt kraven på effektiv övervakning och upprätthållandet av ordningen. Servering i hela flaskor får inte leda till för stor servering och inte heller till kraftigt berusade kunder.

På basis av alkoholförordningen har ett arrangemang godkänts där servering till ett sällskap kan ske med hjälp av ett gemensamt serveringskärl, såsom en kanna eller ett doseringskärl för öl utan att förpliktelserna för tillsyn över serveringen äventyras. Den serverade mängden alkoholdryck i det gemensamma serveringskärlet får dock inte överstiga den mängd som skulle kunna serveras individuellt för varje medlem i sällskapet. Till exempel för ett sällskap med tre personer kan en kanna på tre liter öl serveras och för ett sällskap på fyra personer en kanna med dryckesblandning till vilken använts högst 16 cl stark alkoholdryck.

Vid servering till sällskap med hjälp av gemensamt serveringskärl bör det beaktas, att den mängd alkoholdryck som serveras åt gången ska vara i den mån rimlig att serveringspersonalen i praktiken har möjlighet att övervaka sällskapet och de enskilda personernas alkoholförtäring. Till exempel kan det inte anses vara godtagbart ur övervakningens synvinkel att servera tio liter öl i ett gemensamt serveringskärl till ett sällskap på tio personer.

Det är förbjudet att servera alkohol i s.k. dubbla portioner, dvs. att man samtidigt åt en kund serverar flera portioner. Det är också fråga om dubbla basportioner då man samtidigt serverar dem åt kunden i två skilda glas. Avsikten med förbudet att servera dubbla är att förhindra olägenheterna av att kunden fort blir berusad. Personalen har möjlighet att följa med kundens berusningstillstånd då alkoholdryckerna serveras enligt de mått som stadgats i förordningen.

1.11 Servering på kredit och givande av kvitto

Alkoholdrycker får inte serveras på kredit, mot pant eller genom byteshandel.

Servering på kredit är tillåtet endast

- 1) till samfund,
- 2) till resande som bor på hotell eller om uppbärande av kontant betalning skulle medföra oskälig olägenhet på grund av festens, representationstillställningens eller någon annan liknande tillställnings art eller omfattning, samt
- 3) annars till enskilda personer, med iakttagande av creditsystem som Valvira har godkänt (AF 25 §).

Valvira har godkänt följande creditsystem gällande enskilda personer:

- internationellt kreditkort

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

- inhemskt kreditkort som godkänns också i andra länder som betalningsmedel för alkoholdrycker.

Användningen av ovan nämnda kreditkort som betalning för alkoholdrycker förutsätter att kunden med nämnda kreditkort även kan betala övriga räkningar till företaget i fråga.

Tillståndsinnehavaren eller personalen får inte låna ut pengar till kunderna för att de skulle kunna köpa alkoholdrycker på försäljningsstället i fråga. Högsta förvaltningsdomstolen har i sina beslut konstaterat att det i sådana fall är fråga om förbjuden försäljning på kredit.

Lagen om skyldighet att erbjuda kvitto vid kontantförsäljning (658/2013) förutsätter att näringsidkaren ska erbjuda den som köper en vara eller en tjänst ett kvitto på betalningen, om inköpet betalas med kontanter eller om ett betalningssätt som är jämförbart med kontant betalning används. Kvittot kan erbjudas också i elektronisk form. Lagen gäller näringsidkare inom alla branscher, om omsättningen under en räkenskapsperiod överstiger 10 000 euro. Tillsynen över efterlevnaden av lagen utövas av polisförvaltningen, Skatteförvaltningen och i fråga om serveringsställen av regionförvaltningsverkens alkoholinspektörer.

Kvittot ska innehålla följande uppgifter:

- 1) näringsidkarens namn, kontaktuppgifter och FO-nummer
- 2) datum då kvittot har tagits fram
- 3) kvittots identifikationsnummer eller annan uppgift som identifierar kvittot
- 4) mängden och arten av varor samt arten av tjänster som har sålts
- 5) det belopp som har betalats för varorna eller tjänsterna samt beloppet av mervärdesskatt enligt skattesats eller grunden för mervärdesskatt enligt skattesats.

1.12 Serveringsområde och ändringar i det

Servering får ske endast inom ett sådant av tillståndsmyndigheten godkänt område där en effektiv övervakning är möjlig. Som serveringsområde får inte godkännas ett allmänt läktarutrymme som används för idrotts-, motions-, musik- eller andra jämförbara evenemang.

Serveringsområdet skall märkas ut eller avgränsas på ett för kunderna tydligt sätt, om det inte annars klart kan urskiljas. Trafiken till och från serveringsområdet skall kunna kontrolleras effektivt (AL 21c § 3 mom.).

Serverade alkoholdrycker skall konsumeras inom serveringsområdet. Det är inte tillåtet att föra alkoholdrycker till t.ex. rökrummet eller området för rökning, ifall det inte är serveringsområde. Det är förbjudet att bedriva detaljhandel med och att föra bort sådana drycker från serveringsstället som har serverats eller som har levererats till en restaurang för servering (AL 23 § 2 mom.). Förbudet gäller även terrasser och uteserveringsområden som har byggts upp i samband med olika evenemang. Om en innehavare av serveringstillstånd eller en anställd vid ett serveringsställe för bortföring från serveringsstället överlåter alkoholdrycker som skaffats för servering,

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

kan personen dömas till straff för olovlig försäljning av alkoholhaltigt ämne (strafflagen 50 a kapitel).

1.12.1 Plan över serveringsområdets avgränsning

En plan angående avgränsning av serveringsområdet skall presenteras för tillståndsmyndigheten (AL 21c § 3 mom.). En blankett för uppgörandet av en sådan fås hos regionförvaltningsverket eller från www.yrityssuomi.fi.

Den skriftliga planen över serveringsområdets avgränsning skall i praktiken alltid företes tillståndsmyndigheten då serveringstillstånd söks till ny lokal eller plats. Planen ska också presenteras då man tar i bruk nya serveringsområden i redan fungerande serveringsställen.

På ett sedvanligt serveringsställe inomhus kan serveringsområdet i regel klart urskiljas, eftersom de olika restaurangavdelningarna och lokalerna som är avsedda för kunder vanligen avgränsas av väggar. Planen ska dock alltid uppgöras med hänsyn till serveringsställets särskilda förhållanden.

På serveringsstället finns även sådana lokaler som inte är avsedda för servering och som därför inte godkänns som serveringsområde. Sådana lokaler är personalrum, kundtoaletter samt korridorer och trappor. Kunderna bör tydligt informeras till exempel med skyltar eller skriftliga meddelanden vilka lokaler som inte utgör serveringsområden.

Planen angående avgränsning av serveringsområdet ska göras särskilt omsorgsfullt när serveringsstället är beläget till exempel i samband med en konsertsal eller idrottshall eller när det gäller ett tillfälligt serveringsställe på ett publikevenemang. I sådana fall är det förbjudet enligt lag att godkänna ett allmänt läktarutrymme som serveringsområde. I planen ska anges på vilket sätt avgränsningen av serveringsområdet i praktiken genomförs på ovan avsedda serveringsställen. Avgränsningen ska genomföras på ett sådant sätt att den lätt kan observeras av kunderna. Dessutom ska serveringsområdet avgränsas genom olika konstruktioner och redskap så att området effektivt kan övervakas och att kunderna inte lätt kan föra alkoholdrycker bort från serveringsområdet.

Även i fråga om uteserveringar ska planen angående avgränsning av serveringsområdet klart visa att avgränsningen är synlig och tillräcklig. Avgränsningen av uteserveringen beror på hur serveringen på utomhusområdet har ordnats och hur effektivt den kan övervakas där. Om uteserveringen fungerar som självbetjäning eller det finns en trottoar eller parkväg mellan uteserveringen och serveringsstället ska särskild uppmärksamhet fästas vid avgränsningen av serveringsområdet och övervakningen av serveringen. Om uteserveringen samt trafiken till och från uteserveringen inte effektivt kan övervakas inifrån restaurangen kan tillståndsmyndigheten förutsätta att alkoholdryckerna serveras till borden på uteserveringen eller att ett separat försäljningsställe ordnas där.

Avgränsningen är tillsammans med de övriga arrangemangen en viktig del av serveringsställets egenkontroll. Genom en för kunden tydlig avgränsning som planerats och förverkligats med tanke på en effektiv egenkontroll

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

möjliggörs att serveringsverksamheten fungerar på det sätt som bestämmelserna förutsätter.

1.12.2 Ändringar i serveringsområdet

Ändringar i serveringsområdet kan gälla utrymme inne i serveringsstället, områden utanför det eller utrymmen i byggnader som är belägna avskilt från själva serveringsstället. Ändringar kan vara bestående eller tillfälliga.

Ändringar som sker i serveringsställets innerutrymmen kan t.ex. vara en utvidgning av restaurangsalen eller annan avdelning så att nytt utrymme tas i bruk. I en hotellrestaurang kan hotellrum, konferensutrymmen, kabinett, aulor eller bastuavdelningars omklädningsrum m.fl. utrymmen fogas till serveringsområdet. En ändring kan också innebära att serveringsområdet minskas.

Serveringsområdet kan ändras på anmälan av tillståndsinnehavaren. En förutsättning för ändring av serveringsområdet är dock att tillståndsmyndigheten ger tillstånd till det, om ändringen är av betydelse för övervakningen av serveringen (AL 21 c § 4 mom.).

En ändring av serveringsområdet behandlas alltid som tillståndsansökan om:

- 1) serveringstillståndet är tillfälligt,
- 2) serveringsområdet utvidgas utomhus,
- 3) serveringsområdet utvidgas till en annan byggnad. (AF 22 § 1 mom.)

Ändringar i serveringsområden som sker i innerutrymmen är ur serveringsövervakningens synvinkel i regel sådana att tillståndsmyndigheten kan behandla ändringarna utgående från anmälan. Om en restaurang till exempel förses med ett rökrum som minskar serveringsområdet och antalet kundplatser, kan ändringen av serveringsområdet behandlas utgående från anmälan.

Anmälan om ändring av serveringsområdet skall lämnas in till tillståndsmyndigheten minst tre veckor före ändringen är planerad att tas i bruk. Tillståndsmyndigheten skall inom två veckor från att ha mottagit anmälan meddela om anmälan godkänns (AF 22 § 2 mom.).

Anmälan och tillståndsansökan skall innehålla följande uppgifter och utredningar om ändringen i serveringsområdet (blankett för detta fås från regionförvaltningsverket eller www.yrityssuomi.fi):

- 1) utredning om ändringen i serveringsområdet är bestående eller tillfällig;
- 2) tidpunkten då ändringen planeras tas i bruk;
- 3) utredning om tillståndshavarens rätt att använda det område som ändringen gäller (t.ex. hyresavtal);
- 4) utredning om hur det serveringsområde som ändras är beläget på serveringsstället;
- 5) ritningar över ändringen av serveringsområdet eller bygglovsritningar ifall ändringen kräver bygglov;

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

- 6) antalet kundplatser för det nya eller det ändrade serveringsområdet;
- 7) en plan över avgränsningen av det nya eller ändrade serveringsområdet;
- 8) utredning om hur serveringen och övervakningen är ordnad på det nya eller ändrade serveringsområdet.

Tillståndsmyndigheten kan förbjuda ibruktagandet av ändringen eller utfärda begränsningar eller ställa villkor för den med stöd av 21 c och d § alkohollagen (AF 22 § 5 mom.). Tillståndsmyndigheten kan begränsa serveringstiden, serveringsområdet, de typer av alkoholdrycker som får serveras eller antalet kundplatser eller uppställa sådana villkor som behövs för övervakningen av serveringen och upprätthållandet av ordningen, om förutsättningarna för serveringstillstånd i övrigt uppfylls men det på grund av serveringsställets läge eller andra speciella omständigheter samt med beaktande av tillståndshavarens planer om personal och avgränsning av serveringsområdet är uppenbart att serveringen inte skäligen kan övervakas. (AL 21 d § 1 mom.)

1.13 Köksalkohol

En restaurang kan anhålla om tillstånd att använda köksalkohol i matlagningen. Köksalkoholdryckerna är avsedda enbart för matlagning och de är befriade från alkoholskatt. Användningen av skattefri köksalkohol för tillverkning av drycker eller dryckesblandningar är förbjuden. Överträdelse av förbudet leder till återkallandet av användnings- och serveringstillståndet.

Tillståndet skall sökas hos Valvira. Tillståndet förutsätter att behovet av köksalkohol är motiverat och att användningsstället har de förutsättningar som behövs.

Till ansökan skall bifogas en utredning om alkoholens användning och det årliga behovet (alkoholsort och mängder, matrecepten).

Användningen och lagerhållningen av köksalkohol skall bokföras och man måste i efterhand på basen av tillståndshavarens bokföring kunna reda ut vilken slags alkohol som använts och hur mycket.

Det lönar sig inte att ansöka om användningstillstånd för köksalkohol för matlagning i liten skala, eftersom en tillståndsavgift och en årlig tillsynsavgift uppbärs för tillståndet.

Även alkoholdrycker som inköpts för servering kan mot verifikat överföras till köket och användas vid matlagning. Serveringsdrycker får vid matlagning behandlas som råvara, varvid användningen av dessa inkluderas i matens pris, eller serveras som en del av en matportion och faktureras enligt alkoholprislistan. Precis som med köksalkohol, måste det föras bok över användningen av alkoholdrycker som ursprungligen inköpts för servering. Vid behov måste man i efterhand på basen av tillståndshavarens bokföring kunna reda ut vilken slags alkohol som använts och hur mycket.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

1.14 Mått som används vid servering

För mätning av alkoholdrycker skall officiellt kontrollerade, dvs. verifierade, mätinstrument användas (Lag om mätinstrument 707/2011 och mätinstrumentdirektivet 2004/22/EG).

Volymmåtten (överhållningsmått, s.k. spritmått t.ex. 12 cl, 8 cl, 4 cl, 2 cl, 1,5 cl och 1 cl) skall verifieras innan de tas i bruk. Det behövs ingen ny kontroll, förutsatt att verifieringsstämpeln kan avläsas och att måttet är oskadat.

Alkoholdrycksmätare (för sprit, vin, öl, cider och long drink) skall kontrolleras/verifieras med tre års mellanrum och alltid då förseglingen har brutits eller då mätarens noggrannhet betvivlas.

Godkända volymmått med streckmärkning för utskänkning (streckmått/standardglas) är ett alternativ till överhållnings- eller spritmått och alkoholdrycksmätare. Traditionellt har nationellt godkända standardglas varit öl- och ciderglas. Ett godkännande av kärl med streckmärkning som överensstämmer med mätinstrumentdirektivet (MID) kan avse alla portionsstorlekar och alla typer av alkoholdrycker. Nya mått med streckmärkning som tas i bruk ska vara MID-godkända. Vid användning av godkända serveringskärl med streckmärkning skall drycken alltid serveras upp till linjen.

Kontroller som skall utföras på mätinstrument för utskänkning framgår av tabellen nedan.

TYPKONTROLL OCH PERIODISK VERIFIERING AV MÄTINSTRUMENT FÖR UTSKÄNKNING				
Mätinstrument	Typ-kontroll/-godkännande	Verifiering före ibruktagande	Periodisk verifiering	Intervall för periodisk verifiering
Flaskmynningsmätare	-	x	x	3 år
Öl-/cidermätare	x	x	x	3 år
Alkoholdrycksmätare	x	x	x	3 år
Överhållningsmått (sprit- och vinmått)	-	x	-	-
Standardglas (glas med streckmärkning)	x	x	-	-

Den nationella stämpeln för första justering på gamla alkoholmätare består av en krona, de två sista siffrorna för justeringens årtal (t.ex. 06) och justerarens nummer (xx).

Mätinstrument som är godkända enligt mätinstrumentdirektivet (MID) är försedda med överensstämmelsemärkning som består av CE-märkning, en kompletterande metrologisk märkning (M), de båda sista siffrorna i red-

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

skapets tillverkningsår (t.ex. 07) och nummerbeteckning för ansvarig besiktningsanstalt (t.ex. 0424).

Den finska märkning för periodisk verifiering är en stämpel eller dekal på mätningsredskapet som innehåller en krona och verifieringstidpunkten.

Endast ett godkänt besiktningsorgan kan utföra en officiell periodisk verifiering och fästa den märkning som avser verifieringen. Den utförda verifieringen upphör att gälla om sigillet tas bort eller bryts (till exempel av ett bryggeri).

Säkerhets- och kemikalieverket Tukes och regionförvaltningsverken övervakar att lagliga mätinstrument används vid utskänkning av alkoholdrycker. För användning av icke verifierade redskap kan bötesstraff utdömas. Ytterligare information om mätning och verifiering av mätinstrument finns på adressen www.tukes.fi.

1.15 Kommersiell import av alkohol för servering

Serveringstillståndshavare får för serveringen importera i serveringstillståndet avsedda alkoholdrycker efter anmälan till Valvira om att denne kommer att vara verksam som importör (AL 8 §). Anmälan är restaurangvis.

Anmälan till Valvira görs på en blankett som hittas på adressen www.valvira.fi. För handläggningen av anmälan uppbärs en behandlingsavgift på 500 euro. Åt tillståndshavaren skickas ett brev om mottagande av anmälan och detta brev uppvisas i tullen i samband med import.

Importören ansvarar för de alkoholdrycker han importerat (AL 43 §). Valvira styr och överkar att importörens ansvar förverkligas. Det är importörens skyldighet att månatligen lämna in en rapport till Valvira.

Vid import skall alkoholdrycken anmälas för beskattning. Skatten uppbärs av tullen. Alkoholdryckens import anses vara olaglig om finländsk alkoholskatt inte har erlagts. Servering av sådan dryck leder till återkallandet av serveringstillståndet.

1.16 Insamling av data och rapporteringsskyldighet

Det är tillståndshavarens skyldighet (AL 44 §) att för tillsynen kvartalsvis rapportera till tillståndsmyndigheten om försäljnings- och personaluppgifter.

Varje tillståndshavare ska lämna in rapporten till regionförvaltningsverket senast den 10 dagen den månad som följer efter utgången av rapporteringsperioden. Om serveringstillståndet är tillfälligt, ska rapporten lämnas in inom 30 dagar efter tillställningen. Regionförvaltningsverken för in uppgifterna i alkoholnäringsregistret. Tillståndshavaren kan fylla i och lämna in rapporten i pappersform (www.yrityssuomi.fi) eller i elektronisk form (www.valvira.fi).

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

Om ingen försäljning skett under rapportperioden och om ingen anmälan gjorts om avbrott i restaurangverksamheten, skall kvartalsrapport lämnas med meddelande om att ingen försäljning skett under perioden.

Försummelser i att lämna in korrekta uppgifter tolkas som en tillförlitlighetsfråga för företagaren och alltså som en överträdelse som avses i alkohollagens 22 § 1 mom. 1 punkt, enligt vilken tillståndet t.o.m. kan återkallas om försummelserna upprepas. Ifall en restaurang inte efter påminnelse avger kvartalsrapport kommer tillståndsmyndigheten att vidta sanktionerande åtgärder.

Erhållandet av dessa uppgifter är viktigt med tanke på hela branschen, eftersom det med hjälp av dem är möjligt att följa med branschens utveckling samt förebygga grå ekonomi och ekonomisk brottslighet.

2. Reklam för alkoholdrycker i restaurangen

2.1. Allmänna principer

Reklam för starka alkoholdrycker är tillåten i ett serveringsställes inre utrymmen om serveringsstället har ett av myndighet beviljat tillstånd att servera starka alkoholdrycker. Reklamen får inte vara synlig från restaurangens utsida (utomhusskyltar, fönstertejningar, tidningsannonser, restaurangens webbplats, sociala medier). Reklamen behöver inte inskränkas till endast serveringsområdet, utan den får förekomma också exempelvis i serveringsställets korridor- och toalettutrymmen eller i övriga utrymmen där den inte kan ses från restaurangens utsida.

Huvudregeln är att saklig reklam för svaga alkoholdrycker (högst 22 volymprocent) är tillåten. Det är tillåtet att visa produktnamn och symboler för svaga alkoholdrycker samt att ge prisuppgifter. Förbjuden reklam är bl.a. reklam som riktar till minderåriga eller som använder säljfrämjande metoder som strider mot god sed eller som är opassande. Helhetsintrycket av marknadsföringen är ofta avgörande när man bedömer om verksamheten ska anses vara lagstridig.

Till reklam och säljfrämjande åtgärder räknas förutom den traditionella mediereklamen även annan kommersiell information som är riktad till konsumenter, till exempel distribution av prislistor och övrig produktinformation eller utdelning av reklamgåvor som försetts med symboler för starka drycker.

Närmare information om reklam för alkoholdrycker finns i Valvira's anvisning om alkoholreklam (10/2014).

2.2 Alkoholdryckers prissättning och prisinformation

I alkohollagen anges ingen övre eller nedre gräns för prissättningen av alkoholdrycker. Enligt 33 a § i alkohollagen är det förbjudet att ge mängdrabatter och marknadsföra "happy hour" utanför serveringsstället.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

2.2.1 Prissättning

Enligt alkohollagen 33 a § 1 mom. får inte två eller flera förpackningar eller portioner alkoholdryck erbjudas med mängdrabatt, dvs. till ett nedsatt totalpris så att samma produkter, om de köps separat, har ett högre enhetspris. Vid servering är huvudregeln att endast en portion alkoholdryck får serveras till kunden per gång. Därför blir i allmänhet inte frågan om mängdrabatt aktuell vid servering.

Förbudet att sälja med mängdrabatt gäller enligt lagen även sådana "två till priset för en" -erbjudanden där alkoholdryck serveras vid samtidig beställning till två personer för ett lägre pris än vid separat beställning. Lagen hindrar dock inte en restaurang att sälja till exempel alkohol vid en privat-tillställning för ett lägre pris än restaurangens prislista anger om inte det nedsatta priset förutsätter köp av en viss mängd alkohol.

Lagen gäller inte heller i ett läge där samma alkoholdryck säljs i olika förpackningar, till exempel i 0,33 liters och en liters flaskor. Det är tillåtet att sälja alkoholdrycker i större förpackningar för ett lägre pris per liter än i mindre förpackningar. Detta avser bl.a. prissättningen av öl samt rött och vitt vin vid servering per glas eller flaska.

I reklam för dryckesportioner måste man uppge portionens storlek och mängden av alkoholdryck som ingår i dryckesblandningar. Av informationen ska framgå hur många centiliter till exempel "ett stort stop" öl eller "ett glas" rödvin innehåller. Därtill rekommenderas det att portionens pris alltid nämns i reklam. Prisuppgifter för alla alkoholdrycker som säljs på ett serveringsställe ska finnas tillgängliga åtminstone på begäran.

Priset på en portion alkoholdryck får variera. Motivet till ändrad prissättning kan till exempel vara någon objektivt observerbar händelse. Grunderna för den ändrade prissättningen skall anges tydligt och ändringen skall avse alla kunder jämlikt. Det är till exempel tillåtet att sänka priset på en öl med 20 cent för varje mål i en viss idrottstävling under en tv-sändning eller att binda ölpriset till utomhustemperaturen på terrassen. Eftersom det är fråga om ett nedsatt pris som inte oavbrutet är i kraft minst två månader, är det inte möjligt att marknadsföra det utanför restaurangen (se punkt 2.2.2 nedan).

En restaurang får prissätta alkoholdrycker förmånligare än normalt för en tydligt avgränsad grupp såsom för personer som är registrerade stamkunder. Särskilda stamkundpriser är därigenom tillåtna. I reklamen till stamkunder skall de bestämmelser iakttas som avser annonsering av extra pris och som beskrivs nedan.

Förbudet mot mängdrabatter tillämpas även på det ovannämnda systemet med två priser. En konsument ska med andra ord inom den aktuella prissättningsgruppen kunna köpa en enskild produkt till rabatterat pris, till exempel ska en stamkund eller en person med förmånkort kunna köpa en enskild produkt till förmånspriset för stamkunder.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

Om en näringsidkare använder **bonussystem eller andra motsvarande gottgörelsesystem** och alkoholdrycker utgör en del av de produktinköp som medför gottgörelse skall följande villkor iakttas:

- Bonussystemet får inte begränsas till enbart alkoholdrycker. Systemet skall täcka alla inköp en kund gör vid serveringsstället under en angiven tidsperiod.
- Gottgörelsen skall vara ett belopp i euro och bör vara måttlig, och den får inte ges till kunden i form av alkoholdrycker.
- Kunden skall ha frihet att välja vilka produkter eller tjänster han/hon löser in med gottgörelsebeloppet i euro vid serveringsstället.
- Ett bonussystem får inte marknadsföras så att även alkoholdrycker ger gottgörelse.

Tillståndsmyndigheten övervakar lagenligheten i bonussystemet och att givna anvisningar följs. Tillståndsinnehavaren ska på begäran ge tillståndsmyndigheten en redogörelse för användningen av bonussystemet.

2.2.2 Annonsering av extra priser på alkoholdrycker

Bestämmelserna i alkohollagen 33 a § begränsar annonseringen av priser på svaga alkoholdrycker utanför serveringsstället. Enligt dessa är annonsering av extra priser på alkoholdrycker förbjuden utanför serveringsstället om erbjudandet varar kortare tid än två månader. Avgörande är prisets oavbrutna giltighetstid. "Happy hour" -erbjudanden varar i allmänhet några timmar per gång. Därför uppfylls inte lagens villkor om två månaders oavbruten giltighetstid.

Extra priser på alkoholdrycker och "happy hour" -priser får inte vara synliga utanför serveringsstället, till exempel placerade på dörren, i ett fönster eller på gatan. De får inte heller utannonseras i t.ex. tidningar, på restaurangens webbplats eller i stamkundskommunikation. Reklam som avser extra priser på alkoholdrycker är endast tillåten då erbjudandet varar oavbrutet i minst två månader. Det är inte tillåtet att annonsera till exempel ett stamkundserbjudande som man får med sitt medlemskort eller ett erbjudande som man får med en förmånskupong om dessa erbjudanden inte varar i minst två månader. För att inga oklarheter skall uppstå angående en alkoholdrycks pris som visas i reklamen, bör prisets giltighetstid anges vid marknadsföringen.

Eftersom prissättningen av alkoholdrycker i sig är fri är extrapriser, "happy hours" på restauranger och andra erbjudanden av motsvarande slag tillåtna, men man får endast annonsera om dem inom serveringsstället. Valvira har meddelat anvisning nr 9/2012 "Utannonsering av prisererbjudanden på alkoholdrycker" i ärendet.

2.3 Otilbörliga säljfrämjande åtgärder

Valvira och regionförvaltningsverket kan med stöd av 33 § 2 mom. 7 punkten i alkohollagen ingripa i reklam och säljfrämjande verksamhet för alko-

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

holdrycker om den anses strida mot god sed, i den används metoder som är opassande med tanke på konsumenten eller om den är vilseledande.

Alkoholreklam där kunderna lockas till restaurangen med hjälp av en gratis alkoholdryck eller där man framställer erbjudanden enligt vilka alkoholpriset blir förmånligare ju mer man dricker är förbjuden. Det är likaså förbjudet att på en restaurang arrangera smakprover på alkoholdrycker för besökarna. Reklam av det här slaget appellerar lätt till så kallade svaga konsumentgrupper, till exempel unga eller storkonsumenter av alkohol, och kan locka dem att öka sin alkoholkonsumtion på ett oöverlagt sätt.

Exempel på olämplig och **förbjuden** säljfrämjande verksamhet:

- "Första dricken gratis", "Vi lottar ut fria drinkar",
- Försäljning av paket som inkluderar rätt till obegränsade mängder alkoholdrycker, till exempel "Fri tillgång till alkoholdrycker med VIP-biljett" eller "Så mycket du hinner dricka för jämna pengar";
- "Drick två - betala för en",
- Stamkundskort, ölpass o.dyl. dokument som används för att samla stämplat: t.ex. "Var tionde öl gratis", "Var femte drink till halva priset",
- En kupong som delas ut till konsumenterna till exempel på gatan; "den här kupongen berättigar till en gratis öl eller cider på restaurang X"
- Ölhävningstävlingar eller motsvarande evenemang där drycken är en alkoholdryck.

En tillståndshavare får bjuda sina kunder på svag alkoholdryck utan kostnad om detta sker överraskande som ett uttryck för gästfrihet. Restaurangen kan till exempel bjuda en omgång svag alkoholdryck till de kunder som vid tillfället befinner sig i restaurangen för att fira någon särskild händelse.

Servering av gästfrihet får inte utannonseras på förhand till exempel i tidningsannonser eller med textmeddelanden. Gratisserveringen skall vara helt spontan och mängden serverad dryck måttlig. Gratisservering får inte arrangeras regelbundet så att kunderna känner tidpunkten, trots att denna inte utannonseras offentligt.

Vid öppnandet av en ny restaurang kan tillståndsinnehavaren ordna en invigningsfest för inbjudna gäster. Till ett evenemang av det här slaget kan tillståndsinnehavaren i synnerhet bjuda in sina släktingar, vänner, samarbetspartner och representanter för restaurangbranschen. De personer som personligen har bjudits in till festen är tillståndsinnehavarens gäster, som denne med hänvisning till gästfriheten kan bjuda på gratis mat och dryck. Det är i det här fallet fråga om ett representationstillfälle för tillståndsinnehavaren och inte om ett evenemang som syftar till att främja försäljningen av alkoholdrycker. Serveringsbestämmelserna ska dock iaktas som vanligt under tillställningen.

Tillståndsinnehavaren kan även ordna andra typer av representationstillställningar i restaurangen. Till exempel får man i samband med affärsförhandlingar bjuda på gratis mat och alkoholdrycker. Huruvida en tillställning anses ingå i tillståndsinnehavarens representation eller vara verksamhet

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

som syftar till att främja försäljningen av alkoholdrycker och som riktar sig till konsumenterna ska avgöras separat i varje enskilt fall utifrån tillställningens natur och omfattning.

2.4 Lotterier och publiktävlingar

Det är tillåtet att ordna spel, lotterier och tävlingar på serveringstillstånden, så länge de inte på något sätt anknyter till alkoholdrycker och så länge priserna inte består av alkoholdrycker. Säljfrämjande åtgärder av alkohol som innebär att konsumenterna deltar i spel, lotterier eller tävlingar är ändå förbjudna. Till exempel en innehavare av serveringstillstånd får inte ordna spel, lotterier eller tävlingar där priset är en alkoholdryck. Också andra spel, lotterier och tävlingar i anslutning till alkoholdrycker är förbjudna, även om priset inte är en alkoholdryck. Sättet att genomföra spelet, lotteriet eller tävlingen har ingen betydelse; förbudet gäller spel, tävlingar och lotterier som på ett eller annat sätt anknyter till alkoholdrycker, oberoende av om de ordnas på internet eller på till exempel ett serveringsställe. Det har heller ingen betydelse huruvida vinsten beror på slumpen eller förutsätter en bedömning av tävlingsdeltagarnas färdigheter eller förmågor.

2.5 Produkter som ges på köpet och kombinerade erbjudanden

Man får inte ge en köpare av alkoholdryck en annan produkt "på köpet" om den inte har ett uppenbart sakligt samband med alkoholdrycken. T.ex. finns det ett klart samband mellan en drink och dess dekorationer vid intagandet av alkohol.

I den etablerade avgörandepraxisen har man ansett att utskänkingsrestaurangens erbjudanden om en matportion och en portion svag alkohol till ett totalpris är tillåtna under nedannämnda förutsättningar:

- Erbjudandet gäller enbart en enskild portion alkoholdryck. Samtidigt ska det anges att man även kan välja ett alkoholfritt alternativ.
- Det är inte tillåtet att i reklamen ange att drycken är gratis eller att man får den på köpet. Drycken är inte "gratis", eftersom kunden betalar ett totalpris för drycken och maten.
- Alkoholdrycken får inte vara det huvudsakliga budskapet i annonseringen om erbjudandet.

Det är tillåtet att:

- I inträdesavgiften inkludera en portion svag alkoholdryck som serveras under samma besökstillfälle. Samtidigt ska det anges att man även kan välja ett alkoholfritt alternativ. Det är inte tillåtet att i reklamen ange att drycken är "gratis", eftersom kunden betalar för den i inträdesavgiften.
- I priset på den programbiljett som restaurangen säljer i samband med att betydande tillställningar eller evenemang med program ordnas på serveringsstället inkludera en portion svag alkoholdryck som en eventuell välkomstdryck eller en rimlig mängd svaga alkoholdrycker som

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

måltidsdrycker. Det ska även erbjudas ett alkoholfritt alternativ. Det är inte tillåtet att inkludera starka alkoholdrycker i priset på programbiljetten.

Vid marknadsföring av restaurangpaket som till exempel innehåller mat, alkoholdryck och programtjänster ska det beaktas att ingen annan än tillståndsinnehavaren får sälja dessa paket. Mellan restaurangen och konsumenten får alltså inte finnas en annan aktör som köper ett paket som innehåller alkohol av restaurangen och säljer det vidare till konsumenter, eftersom det enligt strafflagen är straffbart att förmedla alkoholdrycker mot ersättning.

Till alkoholinköp knutna tilläggsvaror och samerbjudanden utgör marknadsföring som är opassande med tanke på konsumenterna, om man med hjälp av de till alkoholdrycken knutna tilläggsvarorna och erbjudandena lockar köparen att öka den inköpta alkoholmängden. Detta innebär att det inte är tillåtet att med tilläggsvaror belöna köparen för att denne ökar sina alkoholinköp. Därför kan man inom servering knyta en tilläggsvara endast till en portion alkohol.

2.6 Stamkundstillställningar

För stamkunder kan en tillståndshavare sporadiskt ordna slutna och tidsmässigt noga avgränsade tillställningar, där det är tillåtet att gratis bjuda stamkunderna på svaga alkoholdrycker i en mängd som kan anses skälig. Med sporadiskt avses här 1–2 tillställningar per år.

Av stamkunder krävs en befintlig kundrelation. Inbjudan till stamkundstillställningar skall skickas ut på förhand och vara personlig. Som stamkund betraktas inte en person som har kommit till restaurangen och först då registrerar sig som restaurangens stamkund i syfte att få gratisservering.

Vid tillställningen får stamkunderna bara bjudas på svaga alkoholdrycker gratis. Att utan ersättning bjuda stamkunder som är konsumenter på en stark alkoholdryck måste anses vara opassande, dvs. säljfrämjande verksamhet som är förbjuden enligt lag. Det är inte tillåtet att på inbjudningskortet för evenemanget använda formuleringar som kan ge intryck av att det även serveras starka alkoholdrycker under evenemanget.

Den alkoholmängd som serveras bör vara skälig. Skälighet innebär bl.a. att den alkoholmängd som serveras i normalfall inte leder till att kunden blir berusad. Utgångspunkten är att cirka tre restaurangportioner kan anses utgöra en skälig mängd.

Slutna stamkundstillställningar ska i inbjudan ges en exakt tidsmässig avgränsning, till exempel evenemanget äger rum den 9 december 2016, kl. 19.00 – 22.00. Under den här tiden ska restaurangen eller den aktuella restaurangavdelningen vara stängd för andra gäster. När evenemanget är slut kan restaurangen fortsätta sin verksamhet som normalt, som en restaurang som även är öppen för andra gäster. Stamkunderna kan också fortsätta sin kväll på restaurangen.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

2.7 Produktpresentationer

På ett serveringsområde för vilket serveringstillstånd beviljats är det t.ex. vid en mässa tillåtet att presentera alkoholdrycker. Under ett mässevenemang som är öppet för allmänheten är det inte tillåtet att gratis eller till ett nominellt pris servera eller ge smakprover på de alkoholdrycker som presenteras. Provs smakning och intagande av drycker i samband med presentation av alkoholdrycker bör genomföras i enlighet med bestämmelser och föreskrifter om servering och reklam.

Utställare inom alkoholbranschen skall med serveringstillståndets innehavare avtala om leveransen av de alkoholdrycker som skall presenteras och serveras på mässan, samt komma överens om de praktiska arrangemangen i anslutning till presentationen.

Inköp av alkoholdrycker skall ordnas på det sätt som beskrivs i kapitel 1.2.

2.8 Reklam för starka alkoholdrycker

Reklam för starka alkoholdrycker är tillåten i ett serveringsställes inre utrymmen om serveringsstället har ett av myndighet beviljat tillstånd att servera starka alkoholdrycker (s.k. A-rättigheter). Reklamen får inte vara synlig från restaurangens utsida. Reklamen behöver inte inskränkas till endast serveringsområdet, utan den får också förekomma i till exempel serveringsställets korridor- och toalettutrymmen eller i övriga utrymmen där den inte kan ses från restaurangens utsida. Reklam på en webbplats som upprätthålls av tillståndsinnehavaren eller i sociala medier utgör inte reklam på serveringsstället.

Reklamen ska vara saklig och återhållsam. Den får inte stå i strid med god sed och den får inte vara vilseledande eller opassande med tanke på konsumenterna.

Det är inte tillåtet att göra reklam för starka alkoholdrycker

- på produkter som är avsedda att tas med från restaurangen (postkort, reklamblad, recepthäften, tändsticksaskar som är till salu etc.)
- genom att ge produkter (till exempel t-skjortor, nyckelringar etc.) med symboler för starka alkoholdrycker som pris eller lotterivinst genom att bjuda på smakprover på starka alkoholdrycker.

Symboler för starka alkoholdrycker får förekomma på personalens kläder. Arbetskläderna ska förbli arbetskläder: restaurangen ska se till att persedlar som försetts med symboler för starka alkoholdrycker inte förs ut från serveringsstället. Reklam är tillåten också på föremål och möbler på serveringsstället.

Utanför restaurangens utrymmen är reklam och indirekt reklam för starka alkoholdrycker förbjuden. Det är dock tillåtet att i reklamen informera allmänheten om omfattningen av restaurangens serveringsrättigheter: till ex-

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

empel "A-rättigheter" eller "fullständiga serveringsrättigheter". Det är däremot förbjudet att meddela att "vi har även starka alkoholdrycker".

Reklam för starka alkoholdrycker får inte visas i tidningsannonser, tv-reklam, fönsterskyltningar och tejpningar, på ytterdörrar och utomhusskyltar eller på internet på till exempel restaurangens webbplats eller Facebooksida. Att ställa fram starka alkoholdryckers flaskor i restaurangens fönster är också förbjuden reklam.

Förbjuden restaurangreklam är bl.a. sådan där det förekommer

- produktnamnet för en stark alkoholdryck
- namnet på en produktgrupp av starka alkoholdrycker, till exempel "irländsk whisky", "kaffe och konjak"
- hänvisningar till starka alkoholdrycker med hjälp av omskrivningar, till exempel "013-festival", "piip-dryck", "drycker som inte får nämnas i reklam"
- bilder av flaska eller etikett som tillhör stark alkoholdryck;
- vedertagna kännetecken för starka alkoholdrycker (ex. åkerlandskapet som förekommer på Koskenkorva-flaskans etikett);
- hela sortimentet (alltså också starka), ex. "alla drycker för en tia".

På terrasser och andra uteserveringsområden ska reklamen vara av ett sådant slag att den inte på ett uppseendeväckande sätt är synlig utanför serveringsområdet. Stora reklamlakan för starka alkoholdrycker, prisinformation som syns långa vägar, solparasoll som har försetts med symboler för starksprit o.d. är därför förbjudna.

Reklam för drinkar och cocktails som framställs av starka alkoholdrycker innebär säljfrämjande av starka alkoholdrycker som är förbjuden utanför serveringsställena. Förbudet gäller reklam för alla dryckesblandningar som framställs av starka alkoholdrycker oberoende om deras namn innehåller kännetecknet för stark alkoholdryck (ex. "kossuvichy", "jallucola") eller ej (ex. Caipiroska, Irish Coffee).

Man får inte heller göra reklam för drinklistan om där ingår också dryckesblandningar som framställts av starka alkoholdrycker. Godkänd är endast reklam för sådana drinkar som framställs helt av sådana alkoholdrycker som innehåller högst 22 -procentiga drycker. Reklam får göras för buteljeringar av färdiga svaga alkoholdrycker förutsatt att deras namn inte innehåller produktnamn för starka alkoholdrycker. Man får alltså göra reklam för long drink som köps färdig i partihandeln men inte för sådan "husets long drink" som tillverkas i restaurangen därför att den tillverkas av stark alkoholdryck, och reklamen för den främjar försäljningen av starka alkoholdrycker i restaurangen.

Benämningarna "snaps" och "salmare" eller "salkkare" ger intrycket av en stark alkoholdryck. Om reklamen avser dryck som tillverkas av svaga alkoholdrycker skall detta anges tydligt, ex. "tjärnsnaps 21 %", "svag salmare", för att reklamen inte ska bli vilseledande.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

2.9 Reklam för alkoholdrycker på en allmän plats

Enligt huvudregeln är reklam för alkoholdrycker förbjuden på offentliga platser. På serveringsställen kan man ändå göra reklam för de produkter som säljs på de aktuella platserna. Dessutom är det tillåtet att i en butiks eller restaurangs skyltfönster eller utanför lokalen ge saklig information om tillgången på de svaga alkoholdrycker som står till buds samt utannonsera deras priser.

Att reklam tillåts utanför försäljningsställena beträffande information om tillgången och priset är ett undantag från huvudregeln om reklamförbud på allmänna platser. Utanför försäljningsställena får produkten inte lyftas fram med till exempel reklam i särskilt stort format eller på andra sätt som väcker uppmärksamhet. Produkten får heller inte lyftas fram på ett sätt som är tydligt reklamässigt. Det är med andra ord inte tillåtet att mer ingående beskriva produktens kvalitet, smak eller andra egenskaper.

Annonser ska placeras i omedelbar närhet av försäljningsstället. Endast av motiverade skäl som gäller till exempel läget eller det faktum att stället är svårt att hitta, får reklamen placeras på annan plats än inom synhåll från försäljningsstället.

På restaurangers uteserveringsområden ska bestämmelsen beaktas i fråga om till exempel reklamparasoll, affischer eller andra möbler och annan rekvisita på terrassen. Alkoholreklamen på dessa får inte vara så uppseendeväckande och så riktad till områdena utanför serveringsstället att den kan anses vara avsedd att kringgå förbudet mot reklam på allmänna platser.

Det är tillåtet att göra reklam för svaga alkoholdrycker i fråga om tillgången och priset på bland annat följande platser:

- i ett serveringsställes fönster
- i s.k. trottoarpratarna i omedelbar närhet av ett serveringsställe
- på ett serveringsställes markiser
- på ett uteserveringsområdes reklamparasoll.

I fönstret får det också finnas till exempel en bild av ett ölstop som berättar om tillgången.

En restaurang kan ha samma namn som en svag alkoholdryck. Då måste man dock beakta att reklam för restaurangen på en allmän plats som inte finns i restaurangens omedelbara närhet kan utgöra förbjuden indirekt reklam för en alkoholdryck.

2.10 Användning av innehåll som produceras av konsumenterna och tillhandahållande av reklam för distribution av konsumenterna i datanätstjänster

Alkoholdrycksreklam är förbjuden om den kommersiella aktören som gör sådan reklam eller driver sådan säljfrämjande verksamhet, i en datanäts-

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

tjänst som denne kontrollerar **använder sig av text- eller bildinnehåll som produceras av konsumenter** eller med hjälp av tjänsten **till konsumenter för spridning** distribuerar text- eller bildinnehåll som aktören själv eller konsumenter producerar.

Det är i synnerhet förbjudet att använda konsumenters egna dryckesbilder eller -filmer i alkoholreklam och att dela sådana via en kommersiell aktörs webbplats eller communitytjänster samt att producera reklamfilmer för distribution via konsumenters och bloggares webbplatser eller vänkretsar.

En annonsör får inte uppmana eller uppmuntra konsumenter att i en datanätstjänst som denne kontrollerar dela innehåll som annonsören själv eller konsumenter producerat och som kan anses utgöra alkoholreklam.

Många tjänster använder även en s.k. "gilla"-funktion. Att konsumenter genom att klicka på knappen – utan att producera verbalt eller audiovisuellt innehåll – uttrycker att de tycker om det innehåll som annonsören producerar anses inte vara innehåll som har producerats av konsumenter. Annonsören behöver alltså inte ta bort eller förhindra "gillningar".

Tillåtet:

- reklam för svaga alkoholdrycker på traditionella webbplatser
- reklam för svaga alkoholdrycker i sociala medietjänster, under förutsättning att begränsningarna gällande användningen av delningsfunktionen har beaktats och konsumenternas möjligheter att skriva och kommentera på sidan har förhindrats eller att annonsören tar bort konsumenttexter och konsumentkommentarer som kan anses utgöra alkoholreklam
- användning av innehåll som har producerats av konsumenter och delningsfunktioner i marknadsföring av andra produkter och tjänster än alkoholdrycker. Om det huvudsakliga budskapet i innehållet som har producerats av konsumenter inte anknyter till alkoholdrycker behöver man inte ta bort innehållet.

Förbjudet:

- uppmaningar att dela alkoholreklam i anslutning till materialet
- användning av delningsfunktioner som länkar till sociala medietjänster i samband med alkoholreklam på traditionella webbplatser som kontrolleras av annonsören (s.k. sociala medier-knappar)
- köp av avgiftsbelagd alkoholreklam som är avsedd att delas av konsumenter i sociala medietjänster (till exempel s.k. nyhetsflödesannonsering).

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

3. Övervakning och sanktioner

3.1 Egenkontroll

Egenkontrollen vid ett serveringsställe är av central betydelse för att förhindra överträdelser. Alkohollagen saknar för närvarande bestämmelser som ålägger tillståndshavaren att upprätta en egenkontrollplan för övervakningen av serveringen och upprätthållandet av ordningen. En sådan plan som innehåller instruktioner till personalen i de fall olika överträdelser och störningslägen inträffar är till nytta både för tillståndshavaren och för personalen. I planen bör speciell uppmärksamhet fästas vid förebyggandet av allvarliga överträdelser, såsom att noggrant iakttä bestämmelserna angående minderåriga och berusade kunder. Personalen bör under ledning av ansvarig föreståndare regelbundet granska kontrollens genomförande utgående från egenkontrollplanen. Vid behov skall planen utvecklas i syfte att ytterligare förbättra verksamheten och kontrollen. Egenkontrollens funktion följs upp vid inspektioner. Regionförvaltningsverket antecknar i alkoholnäringsregistret om ett serveringsställe använder en egenkontrollplan.

Uppenbart berusade kunder skall avlägsnas från serveringsstället. Även en kund som uppträder störande skall avlägsnas från serveringsstället (AL 23 § 1 mom.). Tillståndshavarens och personalens skyldighet är att i första hand se till att ordningen upprätthålls på serveringsstället. Polisen skall dock alltid tillkallas för att klara upp situationen om upprätthållandet av ordningen eller kundernas säkerhet kräver detta. Tillståndshavaren skall i sin verksamhet även ta hänsyn till kraven i serveringsställets närmiljö. Verksamheten får inte orsaka oskäligen besvär och störningar för de boende i närheten av serveringsstället. I frågor angående upprätthållande av ordningen på serveringsstället bör tillståndshavaren gärna hålla regelbunden kontakt med den lokala polisen.

För att upprätthålla ordning och säkerhet kan verksamhetsidkaren placera ordningsvakter som avses i lagen om privata säkerhetstjänster (1085/2015) i affärslokalen och dess omedelbara närhet. Även polisen kan förordna tillståndshavaren att ställa ett tillräckligt antal ordningsvakter i området eller i affärslokalen, om det finns ett särskilt skäl till det för att upprätthålla ordning och säkerhet. Regionförvaltningsverket kan, om övervakningen och upprätthållandet av ordningen så kräver, ställa villkor angående ordningsvakter för ett serveringsställe (AL 21 d § och 22 § 1 mom.).

3.2 Myndighetsövervakning

Regionförvaltningsverket övervakar detaljhandeln och serveringen av alkoholdrycker inom sin region liksom den reklam och säljfrämjande verksamhet som avser alkoholdrycker (AL 42 §). Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovård (Valvira) har rätt till övervakning i hela landet (AL 41 §). Inspektioner på serveringsställena utförs planmässigt, ofta tillsammans med polisen och övriga myndigheter. Speciellt har samarbetet med skatte-, utsköknings-, tull-, polis- och arbetarskyddsmyndigheterna effekti-

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

verats i syfte att förhindra den grå ekonomin och ekonomiska brottsligheten inom restaurangbranschen.

Till Valvira's uppgifter hör att styra regionförvaltningsverkens tillståndsförvaltning och övervakning, producera informations- och kommunikationstjänster för alkoholförvaltningen samt att övervaka detaljhandel med och servering av alkoholdrycker samt reklam och säljfrämjande verksamhet för alkoholdrycker i hela landet. Syftet med Valvira's styrning är att trygga en enhetlig tillämpning av lagen i hela landet (AF 1 a §).

Valvira och regionförvaltningsverken har rätt att för övervakning kontrollera serveringsställets lokaler och verksamhet samt att kontrollera de handlingar som är nödvändiga för övervakningen. De har även rätt att ta del av meddelanden, uppgifter och handlingar som är erforderliga för övervakningen. Valvira och regionförvaltningsverken har även rätt att kostnadsfritt ta och få sådana prov som är nödvändiga för övervakningen (AL 44 §).

Under inspektionerna försöker inspektören utföra arbetet så att kunderna och den normala restaurangverksamheten inte störs. Inspektören presenterar sig för den ansvariga föreståndaren genom att visa sitt tjänstemärke. Den ansvariga föreståndaren och personalen bör samarbeta med inspektören i god anda. Det är till exempel inte lämpligt att informera kunderna om att en inspektör är närvarande. Detta kan förorsaka onödig uppståndelse.

Inspektören diskuterar eventuella överträdelser eller missförhållanden som upptäcks på serveringsstället med den ansvariga föreståndaren. Ett protokoll upprättas över inspektionen och en kopia av protokollet lämnas till tillståndshavaren eller den ansvariga föreståndaren. Ett protokoll kan innehålla en utredningsbegäran till tillståndshavaren om överträdelser eller missförhållanden har upptäckts på serveringsstället.

Polisen har en central roll i övervakningen av servering. Polisen övervakar den allmänna ordningen på serveringsställena (AL 46 §). Polisen kan, om det behövs för att ordningen skall kunna upprätthållas på serveringsstället, avbryta serveringen tillfälligt under högst ett dygn. Avbrottet skall meddelas till regionförvaltningsverket (AL 22 § 2 mom.).

Polisen förfogar över en elektronisk inspektionsanmälan som kan användas för att omedelbart informera regionförvaltningsverket om upptäckta överträdelser och missförhållanden på serveringsställen för eventuella fortsatta åtgärder enligt alkohollagen. Polisen bötfäller en person som är anställd vid ett serveringsställe, t.ex. en servitör, om personen har gjort sig skyldig till brott mot serveringsbestämmelserna (AL 50 a §).

3.3 Sanktioner för brott mot serveringsbestämmelserna

Regionförvaltningsverket kan ge tillståndshavaren en anmärkning, en skriftlig varning, ställa de villkor som behövs för övervakningen av serveringen eller utan ersättning begränsa tillståndet genom förkortning av serveringstiden, begränsning av serveringsområdet eller de typer av alkohol-

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

drycker som får serveras eller utan ersättning återkalla sitt tillstånd för viss tid eller permanent, om

- 1) alkohollagen eller med stöd av den utfärdade stadganden, bestämmelser eller begränsningar har överträtts i näringsverksamheten;
- 2) tillståndshavaren inte längre har de förutsättningar eller besitter den tillförlitlighet som krävdes för tillståndet, eller om
- 3) det på serveringsstället har förekommit ordningsstörningar eller annat missbruk. (AL 22 § 1 mom.)

Valvira och regionförvaltningsverket övervakar och följer att en tillståndshavare innehar den tillförlitlighet som stadgas i alkohollagen 21 a § liksom de ekonomiska och yrkesmässiga förutsättningar som serveringen kräver samt att tillståndshavaren följer alkohollagens bestämmelser i verksamheten.

Ett viktigt tyngdpunktsområde i övervakningen är förhindrandet av grå ekonomi inom restaurangbranschen. Orsaker till permanent återkallande av tillstånd är i huvudsak tillståndshavarens försummelse att betala skatter och andra avgifter samt andra försummelser som hänför sig till dessa omständigheter och förlust av i alkohollagen krävda tillförlitlighetsförutsättningar.

Enstaka och obetydliga serveringsöverträdelser leder i allmänhet till en anmärkning eller en varning. Upprepade och allvarliga överträdelser leder till ett återkallande av tillståndet antingen permanent eller för viss tid. Servering till personer under 18 år och servering till uppenbart berusade personer är allvarliga överträdelser. En sträng sanktionslinje är etablerad för servering till minderåriga. Påföljderna har även blivit strängare vid servering till berusade personer. Egenkontrollen bör se till att servering till minderåriga och tydligt berusade personer inte skall kunna ske. Ordningsstörningar och serveringsöverträdelser kan leda till att också tillståndet till förlängd serveringstid återkallas.

Innan påföljderna fastställs hörs tillståndshavaren genom en skriftlig begäran om förklaring (förvaltningslagen (434/2003) 34 §). Enligt huvudregeln tillställs tillståndshavaren förklaringsbegäran per post och i den har specificerats till vilken del förklaring önskas. Ifall det som önskas förklaring om är ringa till sin betydelse, kan begäran även lämnas vid serveringsstället i samband med inspektionen. Även om tillståndshavaren inte lämnar en förklaring inom fastställd tidsgräns kan ärendet avgöras enligt alkohollagen 22 §.

3.4 Sanktioner för brott mot reklamstadgandena i alkohollagen

Om påföljderna vid marknadsföringsbrott stadgas i 48–50 § i alkohollagen. Valvira eller regionförvaltningsverket ska, om det konstaterar missförhållanden eller verksamhet som strider mot bestämmelserna eller föreskrifterna i alkohollagen, meddela behövliga anvisningar för avhjälpan av missförhållandena eller avslutande av den felaktiga verksamheten samt utsätta en tid inom vilken detta ska ske.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

Om det görs reklam för alkoholdrycker eller vidtas andra sådana marknadsförings- eller säljfrämjande åtgärder som strider mot 33 §, kan Valvira eller regionförvaltningsverket förbjuda den som givit eller utför uppdraget samt hans anställda att fortsätta eller upprepa den lagstridiga verksamheten.

Valvira eller regionförvaltningsverket kan förena en anvisning, ett förbud eller åläggande enligt alkohollagen med vite eller med hot om att det som efter utgången av den utsatta tiden fortfarande är ogjort tvångsutförs på den försumliges bekostnad.

Reklamöverträdelser som skett på serveringsställe kan också leda till påföljder enligt alkohollagens 22 § som riktas mot serveringstillståndet. Påföljderna vid överträdelser mot bestämmelserna om prissättning och prisinformation är sanktioner som gäller tillståndet.

4. Beviljande av serveringstillstånd

Serveringstillstånd kan beviljas åt en naturlig eller juridisk person. Serveringstillstånd kan beviljas tillsvidare, för viss tid eller tillfälligt.

Ett serveringstillstånd är bundet till näringsidkaren och till serveringsstället. En näringsidkare som beviljats serveringstillstånd för ett visst ställe kan inte inleda servering av alkoholdrycker i en ny lokal innan han beviljats serveringstillstånd för det nya stället. Om en tillståndshavare överlåter serveringsstället åt en annan näringsidkare får den nya näringsidkaren inte servera alkoholdrycker på stället innan tillståndsmyndigheten på ansökan har beviljat honom ett serveringstillstånd. Om en tillståndshavare vill flytta sin verksamhet till ett nytt ställe måste han ansöka om ett nytt serveringstillstånd.

Strafflagens 50 a kapitel innehåller stadganden om olovlig försäljning av alkoholdrycker. Den som olovligen säljer eller på annat sätt mot ersättning förmedlar, salubjuder eller saluhåller alkoholdrycker kan för alkoholbrott dömas till böter eller fängelse i högst två år. Den ekonomiska vinning som brottet ger skall dömas förverkad såsom strafflagen stadgar.

4.1 Serveringstillstånd för viss tid

Serveringstillstånd kan beviljas för viss tid för högst ett år.

Serveringstillstånd kan beviljas för viss tid om det finns särskilda skäl att kontrollera att sökanden har de förutsättningar som behövs för serveringsverksamheten. En grund för att ett tillstånd beviljas för vis tid kan vara tillståndshavarens skatteskuld och att han avkortar den enligt betalningsprogrammet. Ett tillstånd för viss tid kan vara motiverat för att följa tillståndshavarens tillförlitlighet. En sådan orsak kan vara att tillståndshavaren tidigare gjort sig skyldig till brott eller att det finns skäl att tro att han har problem med sitt eget alkoholbruk.

Om det på samma ställe tidigare har utövats serveringsverksamhet som har försakat störning och olägenhet för omgivningen och den allmänna

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

ordningen kan serveringstillståndet beviljas för viss tid för att följa upp verksamheten.

Ett tillstånd för viss tid kan komma i fråga om restaurangens verksamhet är av temporär natur. Så kan vara fallet t.ex. om serveringsstället är uthyrt åt näringsidkaren för viss tid.

4.2 Tillfälligt serveringstillstånd

Ett tillfälligt serveringstillstånd kan beviljas för en tillställning, vars varaktighet noggrant fastställts på förhand. Tillstånd för tillställningar och evenemang kan beviljas för högst en månad.

Kraven på bl.a. sökanden, ansvariga föreståndaren och dennes ställföreträdare samt serveringsställets läge är de samma som för beviljande av såväl tillfälliga som tillsvidare gällande tillstånd.

Då ansökan behandlas bedöms tillställningens karaktär, platsens ändamålsenlighet och serveringsarrangemangen. Tillstånd kan enligt alkohollagens 21 d § förvägras eller begränsas då serveringstillstånd söks för idrottsevenemang eller tillställning som är avsedd för hela familjen eller vars deltagare till stor del är barn och ungdomar. Då man beviljar tillfälliga tillstånd fäster man särskild uppmärksamhet vid evenemangets art och omfattning samt serveringsarrangemangen och sökandens förutsättningar att effektivt handha övervakningen av serveringen och ordningen under evenemanget. Ett tillfälligt serveringsställe skall avgränsas klart och entydigt. Serveringsområdet skall avgränsas och övervakningen ordnas så att en serverad alkoholdryck inte kan föras bort från serveringsområdet. En plan om serveringsområdets avgränsning och om personalen skall presenteras för tillståndsmyndigheten i anslutning till ansökan. Tillståndsmyndigheten kan begränsa antalet kundplatser så att okontrollerbara situationer inte kan uppstå.

Den sökande måste påvisa att man ordnat med tillräckliga sanitetsutrymmen för det tillfälliga serveringsstället. Den sökande måste i regel ordna med egna sanitetsutrymmen och publiktillställningens allmänna sanitetsutrymmen räknas inte den sökande till godo.

I synnerhet vid planering av stora evenemang rekommenderas det att ett preliminärt möte sammankallas, där alla arrangemang kring evenemanget och även de krav som lagstiftningen ställer genomgås ur olika myndigheters synvinklar.

Alkoholdryckerna till ett tillfälligt serveringsställe skall alltid inköpas på det tillfälliga tillståndets nummer även ifall tillståndshavaren på samma ort skulle ha en restaurang med tillstånd i kraft tillsvidare.

Då verksamheten på det tillfälliga serveringsstället har avslutats skall en rapport som görs på blanketten för kvartalsrapport över förplägnadsförsäljningen skickas till regionförvaltningsverket senast 30 dagar efter tillställningen. De alkoholdrycker som efter tillställningen blivit kvar i lager kan flyttas till ett annat serveringsställe eller returneras till partiförsäljaren (se avsnitt 1.4).

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

4.3 Ansökan om serveringstillstånd

Innan serveringen inleds måste restaurangen söka och få ett serveringstillstånd för den lokal eller det ställe där serveringsverksamhet skall idkas. Serveringstillstånd beviljas på skriftlig ansökan av regionförvaltningsverket för orten där restaurangen är belägen.

Tillstånd för servering i färdmedel beviljas av regionförvaltningsverket i den region där den som söker om tillstånd har sin hemort, eller om sökanden inte har sin hemort i Finland, av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira (AF 20 §). I fråga om ett sådant finskt fartyg som trafikerar mellan Finland och utlandet och ombord på vilket alkohol- drycker säljs till passagerarna, ska trafikidkaren innan försäljningsverksamheten inleds inlämna en skriftlig anmälan hos Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Av anmälan ska framgå vem som är trafikidkare och vem som bedriver försäljning samt övriga av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården föreskrivna uppgifter om fartyget och dess försäljningsutrymmen och om övervakningen av försäljningen och upprätthållandet av allmän ordning. (Förordning om försäljning av alkoholdrycker och övervakning av försäljningen i färdmedel som trafikerar mellan Finland och utlandet (1346/1994) 8 §).

Det är skäl att lämna in ansökan i god tid före restaurangens öppnande eller ett ägarbyte, då servering utan tillstånd eller på tillstånd som beviljats den föregående ägaren är lagstridigt. Restaurangen bör i regel vara färdig och de anmälda ändringarna gjorda innan tillståndsmyndigheten kan besluta om godkännande av serveringsstället. Tillståndet beviljas först då sökanden och serveringsstället har konstaterats fylla förutsättningarna för beviljandet av tillstånd.

Ansökningen om tillstånd görs på särskild blankett som fås från regionförvaltningsverket eller www.yrityssuomi.fi. Ur blanketterna framgår de dokument som skall fogas till ansökningen. Varje sökande skall i sin tillståndsansökan uppge FO-nummer. Den ifyllda blanketten jämte bilagor returneras till tillståndsmyndigheten, som begär utlåtande i ärendet bl.a. av polisen.

I ansökan skall nämnas:

- 1) sökandens namn, företags- och organisationsnummer eller personbeteckning eller födelsedatum samt kontaktinformation;
- 2) namnen på de personer som hör till den juridiska personens förvaltningsorgan; verkställande direktören, bolagsmännen i ett öppet bolag och de ansvariga bolagsmännen i ett kommanditbolag samt kontaktinformation och personbeteckningar eller födelsedatum;
- 3) namnen på den person som föreslås bli ansvarig föreståndare och dennes ställ företrädare samt deras personbeteckningar eller födelsedatum och kontaktinformation, samt
- 4) serveringsställets serveringstider, läge och kontaktinformation.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

Till ansökan skall fogas:

- 1) en uppdaterad aktieägarförteckning, aktiefördelning samt huvudaktieägarnas och verkställande direktörens personbeteckningar och hemkommuner samt dagarna för deras inträde som delägare
- 2) bolagsordningen, bolagsavtalet eller stadgarna för den juridiska personen samt senast fastställda resultaträkning och balansräkning;
- 3) samtycke av den ansvarige föreståndaren och dennes ställföreträdare till uppgiften samt handlingar som påvisar deras yrkesskicklighet,
- 4) en plan angående personalens storlek och uppgifter;
- 5) en plan angående avgränsning av serveringsområdet jämte ritningar, samt
- 6) andra utredningar om sökandens ekonomiska situation, organisation, personal, ansvariga föreståndare, antalet kundplatser samt serveringsstället och serveringsområdet som gäller förutsättningarna för beviljande av tillstånd och som tillståndsmyndigheten anser vara nödvändiga.

Tillståndsmyndigheten kan vid behov kräva tilläggsutredningar angående förutsättningar för beviljande av tillstånd, begränsning av tillståndet eller ställande av villkor som är nödvändiga med tanke på övervakningen och upprätthållandet av allmän ordning (AF 21 § 1 mom.).

4.4 Under bildning varande bolag och övriga samfund

Under bildning varande aktiebolag, andelslag eller förening kan inte beviljas serveringstillstånd, då de juridiskt sett är handlingsdugliga först då registrering har skett. Ifall att tillstånd i dylika fall söks och erhålls i en privatpersons namn, skall tillståndsärendet ges till tillståndsmyndigheternas behandling ifall affärsverksamhet idkas i ett samfunds regi. Ett grundat öppet bolag eller ett kommanditbolag kan ansöka om tillstånd i eget namn efter det att grundanmälan för bolaget har inlämnats till registermyndigheten.

4.5 Serveringstillstånd för högst 4,7 procentiga genom jäsnings framställda alkoholdrycker

Det så kallade C-tillståndet berättigar till servering av mellanöl, cider, genom jäsnings framställda long drinkar och lättviner som innehåller högst 4,7 volymprocent alkohol. Det är inte tillåtet att servera färdigt blandade svaga alkoholdrycker, om man i framställningen har använt andra än genom jäsnings framställda högst 4,7 procentiga alkoholdrycker.

4.6 Serveringstillstånd för alkoholdrycker över 4,7 volymprocent

Serveringstillstånd som gäller samtliga alkoholdrycker, s.k. A-rättigheter, berättigar till att servera alla slag av svaga och starka alkoholdrycker. Tillstånd kan beviljas också för att servera svaga alkoholdrycker, s.k. B-rättigheter, vilket berättigar att servera endast alkoholdrycker som innehåller högst 22 volymprocent alkohol.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

4.7 Grunder för beviljandet av tillstånd

Alkohollagen uppställer för serveringstillståndets beviljande följande kriterier, som även gäller för ägarbyten (AL 21 a-d §).

- **Tillståndshavaren skall ha de ekonomiska och yrkesmässiga förutsättningar och besitta den tillförlitlighet som verksamheten kräver.**
- **Serveringsstället skall vara lämpligt för restaurangbruk. Serveringsstället och dess utrymmen skall uppfylla de krav som lagstiftningen ställer för restaurangverksamhet.**

Bestämmelser om godkännande av serveringsställets lokaler och användning av dem finns särskilt i livsmedelslagen (23/2006) och i lagstiftningen om byggande och brand- och räddningsväsende.

- **serveringsstället skall uteslutande vara i sökandens faktiska besittning och kunna övervakas av myndigheterna;**

Bestämmelsen om sökandens uteslutande och faktiska besittning innebär att inga andra än tillståndshavaren själv kan för egen räkning utöva verksamhet på serveringsstället. Verksamheten kan inte delas t.ex. så att innehavaren av serveringstillståndet säljer alkoholdryckerna och en annan företagare säljer maten. Förbudet mot sådana arrangemang klargör övervakningen och ansvaret för verksamheten. Detta hindrar ändå inte att tillståndshavaren köper in färdig mat eller matlagningstjänster av en annan företagare, förutsatt att maten säljs på serveringsstället i tillståndshavarens regi och ingår i tillståndshavarens försäljning.

- **På serveringsstället skall finnas en så stor personal som med beaktande av verksamhetens omfattning och art behövs för att övervakningen skall vara effektiv och ordningen upprätthållas effektivt;**

Tillståndsmyndigheten kan påverka personalens storlek i sådana fall då myndigheten med beaktande av verksamhetens omfattning och art samt kraven på effektiv övervakning bedömer att en effektiv övervakning och upprätthållande av ordning inte kan åstadkommas med de personalarrangemang som sökanden uppgett. Personalens tillräcklighet kan bedömas också i samband med utredning av överträdelser. Tillståndsmyndigheten kan med stöd av alkohollagens 22 § t.ex. foga serveringstillståndet ett villkor om att ordningsvakt skall utses om personalen konstaterats vara otillräcklig.

- **Serveringstillstånd kan förvägras eller tillståndet kan begränsas ifall**
  - **serveringstillstånd söks för ett ställe i anslutning till eller i omedelbar närhet av lokaler som huvudsakligen är avsedda för eller används av barn eller ungdomar eller för ett ställe där det bedrivs näringsverksamhet vars huvudsakliga målgrupp är barn och ungdomar,**

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

- **serveringstillstånd söks för lunchservering som en arbetsgivare ordnar för sina arbetstagare,**
- **serveringstillstånd söks för ett idrottsevenemang eller för en tillställning som är avsedd för hela familjen eller vars deltagare till stor del är barn och ungdomar, eller om**
- **serveringsstället är beläget så att tillståndsmyndigheten utifrån erhållna utredningar och utlåtanden har anledning att misstänka att serveringsverksamheten stör eller har andra negativa konsekvenser för boendemiljön, allmän ordning och säkerhet eller för samhällets service och funktioner.**

Regionförvaltningsverken begär utlåtanden om serveringsställets läge i första hand av polisen. Därtill hörs bostadsmiljön och andra aktörer. I ärenden som gäller alkoholtillstånd bör man bättre än hittills försöka beakta åsikterna i närmiljön med hjälp av förfarandet för et s.k. regionalt utlå-tande som varit i experimentellt bruk i flera regioner utöver det lokala infly-tandet.

Tillståndsmyndigheten övervakar iakttagandet av bestämmelserna också under den tid tillstånden är i kraft. Bestämmelserna om beviljande av till-stånd berör således också tidigare beviljade tillstånd, vid behov kan man ingripa i dessa med stöd av alkohollagens 22 § 1 mom.

4.8 Krav som gäller sökanden

Serveringstillstånd beviljas en myndig sökande som inte har försatts i konkurs och vars handlingsbehörighet inte har begränsats och som har den tillförlitlighet som krävs för servering av alkoholdrycker. Sökanden skall dessutom ha behövliga ekonomiska och yrkesmässiga förutsättningar.

Tillförlitlighet och ekonomiska förutsättningar saknas, om

- 1) sökanden missbrukar rusmedel,
- 2) sökanden enligt utmätning eller annan utredning är oförmögen att svara för sina skulder,
- 3) sökanden under de senaste fem åren vid utövandet av sitt yrke eller annars har gjort sig skyldig till ett brott på vilket kan följa fängelse,
- 4) serveringstillstånd under de fem senaste åren permanent har återkallats hos sökanden eller en sammanslutning där sökanden har utövat bestämmande inflytande,
- 5) sökanden upprepade gånger eller i betydande grad har försummat att betala skatter eller andra offentliga avgifter, eller
- 6) sökanden har utövat bestämmande inflytande i en sammanslutning som under de fem senaste åren försatts i konkurs eller vars konkurs under nämnda tid har förfallit på grund av brist på medel,

och sökandens ovannämnda eller därmed direkt jämförbara tidigare verksamhet visar att sökanden är uppenbart olämplig att utöva serveringsverksamhet.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

Yrkesmässiga förutsättningar saknas hos en sökande som inte för serveringsstället anmält en ansvarig föreståndare och ställföreträdare för denne vilka uppfyller de krav som enligt 21 b § ställs på dem (se avsnitt 1.8). Ställföreträdarnas antal skall vara tillräcklig att täcka hela serveringsställets öppettid.

Vad som ovan sägs om en sökande, gäller även den som på grundval av äganderätt, avtal eller andra arrangemang utövar bestämmande inflytande för sökandens räkning (AL 21 a §).

Tillståndsmyndigheten kan vid behov kräva tilläggsutredningar angående förutsättningar för beviljande av tillstånd, begränsning av tillståndet eller ställande av villkor som är nödvändiga med tanke på övervakningen och upprätthållandet av allmän ordning (AF 21 § 2 mom.).

4.9 Återtagande av ansökan

Om en ansökan som skickats till regionförvaltningsverket återtas innan ärendet är slutbehandlat är behandlingsavgiften hälften av den avgift som annars skulle ha uppburits av sökanden.

4.10 Ändringar i bolagets ägar- och förvaltningsförhållanden

Om det sker väsentliga förändringar i ägandeförhållandena hos ett bolag eller samfund som har beviljats serveringstillstånd, eller om bestämmanderätten i detsamma har väsentligen förändrats, skall om förändringarna anmälas inom två veckor till den myndighet som har beviljat serveringstillståndet.

4.11 Namnändringar

Om tillståndshavarens namn eller affärsställets namn ändras, skall detta alltid meddelas tillståndsmyndigheterna till kännedom. Tillståndsmyndigheten inför ändringarna i tillståndsregistret, vars riktighet är av betydelse bl.a. för varuleveranser och för uppbörden av tillsynsavgifter.

4.12 Ägarbyten och byte till ny affärslokal

Ett serveringstillstånd är bundet till näringsidkaren och till serveringsstället. En näringsidkare som beviljats serveringstillstånd för ett visst ställe kan inte inleda servering av alkoholdrycker i en ny lokal innan han beviljats serveringstillstånd för det nya stället. Om en tillståndshavare överlåter serveringsstället åt en annan näringsidkare får den nya näringsidkaren inte servera alkoholdrycker på stället innan tillståndsmyndigheten på ansökan har beviljat honom ett serveringstillstånd. Om en tillståndshavare vill flytta sin verksamhet till ett nytt ställe måste han ansöka om ett nytt serveringstillstånd.

4.13 Behandlingstider

Ansökan skall göras i god tid, då dess behandling inklusive utlåtanden som begärs av olika myndigheter tar tid.

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

I regionförvaltningsverken är den genomsnittliga behandlingstiden i tillståndsfrågor i allmänhet cirka en månad.

5. Tillstånds- och tillsynsavgifter

Tillståndsmyndigheten uppbär avgifter för de beslut den gör samt en årlig tillsynsavgift. Förfarandet baserar sig på en princip i lagen om grunderna för avgifter till staten, enligt vilken den som förorsakar arbetet betalar de därtill anslutna kostnaderna. Avgifterna kan utmätas utan dom eller beslut (L om grunderna för avgifter till staten 150/1992 11 § 2 mom.). Betalningskyldig som anser att ett fel har begåtts i fastställandet av en avgift kan inom sex månader från det att avgiften påfördes yrka på rättelse hos den myndighet som har påfört avgiften. Ändring i ett beslut på ett rättelseyrkande får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen.

Av innehavare till serveringstillstånd som beviljats tillsvidare uppbärs en årlig restaurangvis tillsynsavgift.

Av en ny tillståndshavare uppbärs ingen tillsynsavgift under det första kalenderåret. Av en ny förlängd serveringstids tillståndshavare uppbärs inte heller någon tillsynsavgift under det första kalenderåret.

Avgifter för tillsyn av servering faktureras kalenderårsvis på förhand senast den 30 april varje år av de tillståndshavare som har haft det ovan nämnda tillståndet i kraft den 1 april. Tillsynsavgift uppbärs inte för det år under vilket tillståndsinnehavarens verksamhet har upphört senast den 31 mars.

Om regionförvaltningsverkens avgifter stadgas genom statsrådets förordning. Om Valvira's avgifter stadgas genom Social- och hälsovårdsministeriets förordning.

Ytterligare information

Ytterligare information ges av överinspektör Juuso Nieminen, e-post alkoholi@valvira.fi.

Direktör Jussi Holmalahti

Överinspektör Juuso Nieminen

Distribution Social- och hälsovårdsministeriet
Regionförvaltningsverken
Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry
Läroinrättningar var man kan avlägga serveringspass

Dnro 475/13.08.00.02/2017

24.3.2017

Mer information

Anvisning om förlängd serveringstid (på finska Jatkoaikaohje)

<http://www.valvira.fi/documents/14444/22511/jatkoaikaohje.pdf>

Anvisning om alkoholreklam (10/2014).

https://www.valvira.fi/documents/18502/80964/Anvisning_om_alkoholreklam.pdf

Utannonsering av priserbudanden på alkoholdrycker (9/2012)

https://www.valvira.fi/documents/18502/71813/Valvira_anvisning_9_2012.pdf

Anvisning om den ansvarige föreståndaren och dennes ställföreträdare (12/2012)

https://www.valvira.fi/documents/18502/71813/Valvira_anvisning_12_2012.pdf

Läroinrättningar som ordnar prov om bestämmelserna om servering (på finska)

<http://www.valvira.fi/documents/14444/22511/oppilaitokset.pdf>

Valvira's anvisningar om tobak

<http://www.valvira.fi/web/sv/tobak>

Valvira's anvisningar om import av alkohol

<http://www.valvira.fi/web/sv/alkohol/import>